

TRANSCRIPT VAN DE STATENCOMMISSIE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING EN WONEN VAN PROVINCIE UTRECHT
d.d. 23 oktober 2024

Aanwezigen

Voorzitter: mw. de Man

Namens het College van GS: dhr. van Essen, dhr. van Muilekom

Commissieleden: mw. Ghijsels-Kerkhoff (BBB), mw. van de Vooren (GroenLinks), dhr. Hossain (VVD), mw. de Widt (D66), dhr. Manders (D66), dhr. Draisma (CDA), dhr. Adriani (PvdA), dhr. Travaille (Partij voor de Dieren), dhr. Schaddelee (ChristenUnie), mw. Kennedy-Doornbos (ChristenUnie), dhr. Berlijn (UtrechtNu!), mw. Blekxtoon (Volt), dhr. van den Dikkenberg (SGP), dhr. van der Linden (SGP), dhr. Daniels (PVV), dhr. Breur (SP), dhr. Schipper (SP), mw. Hoek (50PLUS)

Van ambtelijke zijde aanwezig: dhr. van As (Statenadviseur), mw. Kievits (commissiesecretaris)

Opening en algemeen

1. Opening

De voorzitter: Goedemorgen allemaal. Welkom iedereen. De deuren kunnen dicht van de Commissiekamer. Welkom Staten- en commissieleden, GS, ambtenaren en andere belangstellenden, zowel fysiek als digitaal en via de livestream komen nog wat mensen... Druppelen binnen. Wegens de korte agenda gaan we er vandaag niet vanuit dat de vergadering 4 uur zal duren. Dat is fijn. We gaan dan ook uit van ongeveer 1,5 uur. En dat betekent dat iedere fractie 4,5 minuut spreektijd heeft. En GS krijgt 15 minuten. Actuele vragen zijn geen onderdeel van de spreektijd. Interrupties en antwoorden zijn ook geen onderdeel van de spreektijd. En interrupties zijn korte vragen of opmerkingen. En dat heb ik nog maar een keertje gezegd. Het is nog steeds een beetje oefenen, maar ik heb het volste vertrouwen in jullie allen. En er zijn maximaal drie uitwisselingen in het debat mogelijk, als je elkaar interrumpeert.

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: Dan het volgende agendapunt, het vaststellen van de agenda. Bij het vaststellen van de conceptagenda waren er geen geagendeerde Statenvoorstellen en Statenbrieven. En er is een agenderingsvoorstel gedaan door D66, VVD, GroenLinks over de Rijnenburg. En dat is ook het enige bespreekpunt vandaag.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 3, mededelingen. Zowel de heer Van Essen als de heer Van Muilekom hebben allebei een mededeling. En ik geef ons eerst het woord aan de heer Van Essen.

De heer Van Essen: Dank, voorzitter. Mededeling over het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie. Vorige week woensdag hadden de commissaris van de Koning en ikzelf en ook een aantal wethouders uit de regio Amersfoort een kennismakingsgesprek met staatssecretaris Gijs Tuinman, de nieuwe staatssecretaris van Defensie, over het Nationaal Programma voor Defensie. En dat was een goed overleg, waarbij we ook hebben

aangegeven dat we het belang zien van Defensie en begrijpen dat er extra ruimte voor nodig is. Maar ook onze zorgpunten ten aanzien van die plannen, ook in relatie tot andere ruimtelijke opgaven in onze provincie hebben we daar voor het voetlicht gebracht. We hebben Defensie gevraagd om daar ook nadrukkelijk rekening mee te houden en ons goed te betrekken bij het vervolg. In november komt er een Kamerbrief over het Nationaal Programma. En daar zult u ook via een begeleid memo dan nader over worden geïnformeerd. En ergens in het eerste kwartaal van volgend jaar, dan zal het ministerie ook met verdere plannen naar buiten komen.

De voorzitter: De heer Van Muilekom.

De heer Van Muilekom: Ik wil u vertellen, gisteren hebben we als college gesproken over de vijftien Statenvoorstellen die richting de agenda zouden gaan van de PS-vergadering van december. Dat is natuurlijk veel te veel. We hebben nadrukkelijk gekeken naar Statenvoorstellen die echt dit jaar afgerond moet worden en degenen die nog één periode of één PS-vergadering kunnen opschuiven. De consequentie is in ieder geval dat het Statenvoorstel over het Programma Versnelling Woningbouw wel wordt vastgesteld door GS, voor de voor de kerst, maar dat het in de commissie van januari en in de PS-vergadering van februari zal worden besproken.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Sorry hoor, vijftien Statenvoorstellen en vandaag hebben we er nul? Dat had iets soepeler gekund, denk ik.

De heer Van Muilekom: In juni hadden dat ook, dat er een ongelooflijke berg Statenvoorstellen waren. Aan ene kant is er is hard gewerkt om een aantal dingen op tijd klaar te krijgen, maar het zijn er wel heel veel. Maar het heeft geen consequenties in de zin voor de uitvoering bijvoorbeeld voor het Programma Versnelling Woningbouw, want het was een programma wat sowieso nog een jaar doorliep. Maar het is, wat dat betreft... Dat is de mededeling eigenlijk, dat het één periode opschuift.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Muilekom. Heel productief, hoor ik in ieder geval. Verder geen vragen naar aanleiding hiervan?

4. Vaststellen verslag commissie ROW

De voorzitter: Dan gaan we door naar het volgende agendapunt. Dat is het vaststellen van het verslag. Er zijn geen opmerkingen ontvangen, waarbij we het verslag kunnen vaststellen. En hier op dit moment ook geen opmerkingen? Dan is het verslag vastgesteld.

5. Termijnagenda ROW

De voorzitter: Dan de termijnagenda ROW. Er zijn geen opmerkingen ontvangen of binnengekomen bij de voorzitter of de griffie. Ter kennisname.

6. Actuele vragen

De voorzitter: En dan het volgende agendapunt is 6, actuele vragen. En daar ga ik even iets langer bij stilstaan. Er zijn door de VVD actuele vragen gesteld aan de commissaris van de Koning over asielzoekerscentra en de Utrechtse aanpak daarbij. En de vragen die de heer Hossain heeft gesteld, worden vandaag niet beantwoord.

En daar zal ik even een kleine inleiding voor doen, ik dacht in het algemeen belang. En dat heeft te maken met de rol van de commissaris van de Koning in dat proces. Even kijken hoor. Want we hebben hier een mooi stukje tekst voor, maar moet ik eventjes een goed begin hebben. De Provinciale Regietafel, de PRT, waar de heer Hossain naar verwijst in zijn vragen, is het overlegorgaan van burgemeesters en wethouders met de portefeuille wonen en asiel binnen de provincie Utrecht. Naast de vertegenwoordigers van de 26 gemeenten, maken partners binnen de asielopgave, zoals het COA en de VRU en het ministerie en het Nidos, onderdeel uit van dit overlegorgaan. Gezamenlijk werken zij aan de totstandkoming van en de afstemming over de opvang van andere asielzoekers en Oekraïense ontheemden. En de commissaris van de Koning is de voorzitter van de PRT. En doet dit vanuit zijn rol als rijksorgaan. Als rijksorgaan op de asielopgave heeft de commissaris van de Koning een verbindende en aansporende rol richting gemeenten op dit onderwerp. En hij moet voor 1 november het provinciaal verslag en het provinciaal plan indienen bij de minister. Hij legt hiervoor verantwoording af aan de minister en informeert de Statenleden. Hij heeft geen verantwoordingsplicht richting de Staten. En dat is ook de reden waarom de vragen van heer Hossain niet worden beantwoord. En het tweede gedeelte van de vragen van mijnheer Hossain gingen over eigenlijk de praktische aanpak, niet zozeer gericht naar de commissaris als wel naar de heer Van Muilekom. Maar deze vragen worden ook niet beantwoord, want daar komt binnenkort een provinciaal verslag en het provinciaal plan, wat 1 november wordt ingediend... Wordt naar uw Staten ook gezonden, rond die datum. En als hier nog vragen over zijn, want daar zitten ook wellicht wat haakjes voor de vragen die u heeft, dan kunt u via een agenderingsvoorstel dat in de volgende commissie ter bespreking hier voorleggen. Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Bedankt voor de toelichting, voorzitter. Als ik daar kort procesmatig iets over mag zeggen. VVD vindt het erg teleurstellend dat de mogelijkheid om een gesprek te voeren niet wordt gefaciliteerd. Volgens mij was in de nieuwe werkwijze het de bedoeling dat we juist gingen proberen het politieke gesprek naar de commissies te halen en de Statenvergadering te ontlasten. En willen wij ook als volksvertegenwoordiging responsief zijn op wat er speelt en leeft in de samenleving en op de actualiteit en signalen. We snappen helemaal dat de rol van de commissaris hier ingewikkeld is, in die PRT. En dat hij die vervult vanuit zijn functie als rijksorgaan. Maar dat laat onverlet dat de provincie wel degelijk een rol heeft in het zorgen voor een goede verdeelsleutel en het helpen van gemeenten bij een goede opvang en huisvesting mogelijk maken. En daarom hadden wij het dan wel chic gevonden als bijvoorbeeld een collegelid, die wel aan ons verantwoording schuldig is, de vragen had geprobeerd te beantwoorden. Want door het proces zo aan te vliegen, voelt en lijkt het bijna alsof er niet over gepraat mag worden. Alsof men het liever doodzwijgt. Volgens mij is dat niet zo. Maar dat ademt in ieder geval niet de transparantie, waar dit dossier volgens mij zo'n behoefte aan heeft. En dat is denk ik ook niet goed voor het draagvlak onder onze inwoners en het begrip. Onze fractie zal zich dan beraden hoe hier verder mee om te gaan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Het staat u natuurlijk altijd vrij om het te agenderen voor de commissie. En dan kan er debat plaatsvinden en een gesprek. En voor het overige laat ik het aan u wat u ermee gaat doen. Dank u wel.

Ter bespreking

7. Samenwerken aan ontwikkeling Rijnenburg

De voorzitter: Dan komen we bij het te bespreken agendapunt. En dat is Samenwerken aan ontwikkeling Rijnenburg. Op 20 september heeft GS een Programmatische Verkenning Rijnenburg van de gemeente Utrecht toegestuurd. En tijdens het vragenuur van de Provinciale Statenvergadering van 2 oktober heeft D66 hierover vragen gesteld. En naar aanleiding hiervan hebben de fracties D66, VVD en GroenLinks een agendavoorstel gedaan om verder te bespreken over de samenwerking aan de ontwikkeling van Rijnenburg. Wat kan de

provincie doen om de ontwikkeling van Rijnenburg maximaal te faciliteren en te versnellen? En wat is de rol van PS? We behandelen dit agendapunt in twee termijnen. Ik geef eerst de agenderende fracties het woord en vraag of zij nog behoefte hebben aan een toelichting op hun agendering. Met de opmerking dat inderdaad, wat ik de vorige keer al zei, de amendementsvoorstellen mogen in het kader van de nieuwe werkwijze best wat uitgebreider, om ook de rest van de Statenleden mee te nemen in welke richting u precies op gaat. Het was nu helder en duidelijk, maar wat kort. Daarna kijk ik of de andere fracties nog input willen leveren. In de eerste termijn kan GS nog vragen beantwoorden. En in de tweede termijn richten de fracties zich primair tot elkaar en reageert GS alleen om onjuistheden weg te nemen. Dan geef ik in de volgorde, zoals ik zonet heb genoemd, de volgende fracties het woord. Als eerste D66. Mevrouw De Widt.

Mevrouw De Widt: Dank u wel, voorzitter. Dank aan GS voor het memo bij de Programmatische Verkenning van de gemeente Utrecht. Zoals aangekondigd in de Statenvergadering willen we graag met meerdere fracties hier verder op ingaan. En de vragen zijn zoals geagendeerd. We zijn sowieso blij dat de gemeente Utrecht nu voor Rijnenburg iets de wereld ingestuurd heeft. We gaan aan de slag. Dat is heel erg fijn. De eerste vraag is eigenlijk vooral aan de gedeputeerde. Wat kan de provincie doen om de ontwikkeling van Rijnenburg maximaal te faciliteren en te versnellen? Daar staat wel wat over in dat memo, maar het lijkt me goed om daar nog wat verder op in te gaan. En de tweede vraag is vooral aan de commissie. Hoe zien wij onze gezamenlijke rol in de komende tijd? Ik denk dat mijn mede-indieners graag nog wat dieper erop in zouden willen gaan.

De voorzitter: VVD.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Allereerst natuurlijk inderdaad heel blij dat er een klein beetje schot in de zaak lijkt te zitten. Tegelijkertijd is dat natuurlijk voor de VVD absoluut geen reden om dan achterover te gaan leunen. Wij blijven de druk op de ketel houden. Want allereerst hebben we het de vorige vergadering bijvoorbeeld gehad over flexwoningen. En bij het doorvragen in de technische vragen naar wat voor perspectief dit biedt dat we sneller die zekerheid hebben die nodig is om flexwoningen bijvoorbeeld te gaan realiseren in Rijnenburg, komt er eigenlijk als antwoord, dat is allemaal toch heel ingewikkeld en het duurt nog jaren voordat we het masterplan hebben, waarmee we dan eventueel een idee hebben over of flexwoningen een optie zijn. Eén van onze vragen is, welke mogelijkheden zien wij met de handvaten uit deze Programmatische Verkenning om dat onderzoek, dat nodig is om te weten waar flexwoningen zinvol zouden zijn, eerder uit te kunnen voeren. Kan daar in de volgorde iets gebeuren, en niet alleen voor huisvesting waar we het net niet over hadden, maar ook voor natuurlijk gewoon onze eigen inwoners die allemaal snakken naar meer woningen, om sneller daar een verschil in te kunnen maken? Ten tweede, wordt er uitvoerig gesproken over de 10-minutenstad en over autoluwe wijken. We snappen natuurlijk dat dat beleid is vanuit de gemeente. Maar we vroegen ons ook af hoe dat samenhangt met de provinciale blik op mobiliteit van een wijk, die toch wat verder uit het centrum van Utrecht zal komen te liggen? En we zijn natuurlijk heel blij, nogmaals, dat er beweging in zit. En we voegen ons bij de vragen die D66 al stelde, die ook in de agendering werd genoemd van, wat is onze rol verder in dit proces? Hoe zorgen we ervoor dat we erbovenop zitten?

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Dank u wel, voorzitter. U zult wellicht enigszins verrast zijn dat wij onder het agenderingsverzoek stonden, omdat we vorige maand nogal kritisch waren over het gesprek. En dat was niet voor niets. Laat ik dan ook beginnen met dat we blij zijn dat de tijdelijke woningen van de baan zijn. En daar willen we het vandaag dan ook vooral niet over hebben. We willen het vooral hebben over duurzame gebiedsontwikkeling. En in dat opzicht is het heel goed dat we het met elkaar hebben over Rijnenburg, in de

brede zin over de onderwerpen waar wij als provincie over gaan. In het vorige gesprek in de commissie hebben we vooral druk proberen uit te oefenen op de gemeente Utrecht. Ga lekker zo snel mogelijk bouwen. En de gemeente Utrecht kwam daags daarna met een visie. Maar wat doen wij eigenlijk? Wat doen wij op onze verantwoordelijkheden op het openbaar vervoer bijvoorbeeld, waar we afspraken over hebben gemaakt over water sturend en op het energielandschap? Daar heb ik een aantal concrete vragen over, als we het hebben over water en bodem sturend. Wat betekent het dat het kabinet is afgestapt van water en bodem sturend? De minister heeft letterlijk gezegd, daar waar gebouwd wordt op plekken die laag liggen, is het probleem waterberging. Dat is een probleem als het zoveel regent dat het niet afgevoerd kan worden. Dan kun je zeggen, daar moet je niet willen bouwen, of je zegt, de slootjes moeten breder en je moet accepteren dat eens in het jaar de tuin onderloopt. We moeten wennen aan natte voeten in Nederland waterland. Wie gaat het dan realiseren in onze polder en wanneer? Als de zandzakken niet meer aan te slepen zijn, wat gaat de provincie dan doen? Dan het energielandschap. We weten dat er een aantal windmolens ingetekend zijn. Maar wat gaan we doen aan een permanent energielandschap? En als laatste het ov. Het ov is het de vorige keer wel over gegaan. Daar komt een MIRT voor. Daar kijken we enorm naar uit. Maar er zijn wel veel vragen hoe deze volgendelijk gaat werken. Wat GroenLinks betreft, gaan we eerst voor goede groene bereikbaarheid in het gebied. En laten we niet dezelfde fouten maken als in Leidsche Rijn. Dat betekent ook versnellen op het Merwedeplein. De centrale vraag die is dan ook, wat gaan wij als provincie bijdragen? Tot nu toe is er vooral druk uitgeoefend op de stad Utrecht. Hoe kunnen we dwingen? De stad heeft een duidelijke visie. Even kijken hoor. Ik zit even verkeerd in mijn tekst. Nog over die ov. Het college heeft aangegeven dat daar al het een en ander op gebeurt. Maar wat ziet het college voor mogelijkheden voor de provincie, waar het gaat over deze onderwerpen? En richting de andere fracties, de ov-ontsluiting, gaan we daar de portemonnee op trekken? Komt er straks een Merwedelijm motie voor bij de begroting vanmiddag? We zijn benieuwd naar het gesprek.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Vooren. Juist de bijzonderheid dat er voor- en tegenstanders over hetzelfde thema samen een agenderingsvoorstel indienen, maakt dat het zo leuk zou zijn als je dat dan terug kan lezen in het agenderingsvoorstel, met een kleine onderbouwing erbij. Maar ik moedig jullie aan dat allemaal te doen. Ik maak even een rondje langs de andere fracties, of zij ook wat willen... Ik zag de heer Adriani met zijn vinger.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Het is een jubileumjaar. Dat is misschien goed om even bij stil te staan. Want het is dit jaar precies 25 jaar geleden dat Rijnenburg overging van de gemeente Nieuwegein naar de gemeente Utrecht, omdat er snel woningen gebouwd moest worden en de stad Utrecht dat beter zou kunnen dan Nieuwegein. Fijn dat we daar nu pas 25 jaar later met elkaar op deze manier over spreken. Ook fijn dat die visie er ligt, want we hebben voor de zomer vragen gesteld over tijdelijke woningbouw in Rijnenburg. En het antwoord was uiteindelijk wat ons betreft onbevredigend. Dat kunnen we eigenlijk nu nog niet doen, omdat we niet weten wat waar komt. En dan weten we ook niet waar we investeringen, die nodig zijn voor de tijdelijke woningen, ook in kunnen zetten voor de definitieve woningen. En het lijkt erop dat daar nu schot in komt. En klopt het dat ik begrepen heb dat er in het MIRT van november '25 ook bestuurlijke afspraken over gemaakt worden?

De voorzitter: Mijnheer Adriani, u heeft een interruptie van de heer Travaille.

De heer Adriani: Zal ik dan even de vraag afmaken?

De voorzitter: Nee, ik geef toch eerst de... Anders gaat u verder. En misschien is dat het punt waar hij juist iets over wilde zeggen.

De heer Travaille: Voorzitter, het ging mij om het aspect dat de heer Adriani aangeeft dat hier een visie ligt. Maar volgens mij is dit geen visie. Dit is een Programmatische Verkenning, waar in het stuk ook staat, zonder dat daar kaders in zitten. Ik begrijp niet zo goed waarom de heer Adriani zegt dat dit een visie is.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Woorden, woorden, woorden. Laat ik dan toch mijn vraag afmaken richting het college. Klopt het dat ik goed begrepen heb dat in het BO MIRT van november '25 een klap gegeven wordt op hoe die indeling van dat gebied zou moeten worden? Wat dan misschien nog wat meer richting een visie gaat, zoals de heer Travaille dat graag ziet. Zodat we ook echt een beeld hebben van, waar moet straks de infrastructuur komen? Waar moeten de voorzieningen komen? Waar komen de woningen? En in welk tempo kan die ontwikkeling gaan? Zodat ze dan ook opnieuw het gesprek kunnen voeren van, kan er dan ook sprake zijn van tijdelijke woningbouw in afwachting daarvan? Niet alleen voor aandachtsgroepen en bijvoorbeeld statushouders of asielopvang. Ben ik helemaal met de heer Hossain eens. Maar wel in de wetenschap dat bijvoorbeeld het COA heel goed uit de voeten kan met flexwoningen. En dat je daardoor asielopvang ook kunt normaliseren. Een tweede vraag die ik daarbij heb. Het lijkt erop dat we eigenlijk in heel hoog tempo nu op het doortrekken van die Merwedelijn aan het afstevenen zijn, ook richting dat BO MIRT, terwijl tot nu toe volgens mij de opties over Merwedelijn of Papendorplijn nog allebei op tafel lagen. En die Merwedelijn is natuurlijk een optie, maar het heeft ook een enorme impact op de ontwikkeling van de A12-zone, aan de zuidkant van de A12. Want als je daar een hele grote mobiliteitscorridor neerlegt, dan doet dat wat met de mogelijkheden om daar een leefbare gezonde wijk te ontwikkelen op die plek. Ook graag daar nog wat toelichting over. En ook over onze rol daarin als Provinciale Staten.

De voorzitter: De heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. Allereerst was ik wel wat verwonderd over de timing van dat plan, dat die binnen kwam vallen na de bespreking in de vorige commissie. Maar dat zij zo. Wat het ov betreft, die vraag werd door GroenLinks op tafel gelegd van wat gaan we dan doen als provincie? En is dit juist niet een mooie casus om ook eens naar het Rijk aan te geven dat het model van provinciaal openbaar vervoer ten opzichte van een woningbouw met ambities van autoloze wijken niet houdbaar is op lange termijn? Want die investeringen zijn fors. Die kunnen we ook niet aan. En straks dan worden we wel gevraagd om ov-lijnen voor te financieren, voordat de woningbouw komt. Gaf GroenLinks aan van, eerst de groene ontsluiting regelen en dan de woningbouw. Niet de Leidsche Rijn fout. Als dat daadwerkelijk iets met lightrail of trams moet worden, dan is dat een forse voorfinanciering. En gaan we dat ooit nog rechtekken met de dichtheid van de woningen die daar komt? En als daar geen autobezitters komen te wonen, dan hebben we daar geen inkomsten tegenover vanuit de opcenten. Dat is een interessante afweging om te kijken van, hoe houdbaar is dat op langere termijn? Kan het college zoets ook uitrekenen, is mijn vraag concreet. En wat het dan betekent voor de ontwikkelambities in de polder? Er werd ook gevraagd over de rol van PS. Wat mij betreft, zijn wij terughoudend in wat er komt. We moeten vooral ruimtelijk faciliteren van de woningbouw onder de goede condities. En juist ook hier bijvoorbeeld met zaken die al genoemd werden van water en bodem sturend, dat we daar de provinciale rol heel goed in kunnen vullen. Maar over wat er uiteindelijk gebouwd wordt, vind ik dat we terughoudend moeten zijn. Dat zeggen we ook bij kleine gemeentes en dat zeggen we ook de grote gemeentes bij dergelijke plannen. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Ghijssels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Eigenlijk in aanvulling. Er wordt gesteld dat wij als provincie niet bepalen wat en hoe er gebouwd wordt, maar dat is wel degelijk het geval. Want we hebben een stuk goedgekeurd gekregen waarin staat, twee derde betaalbaar. En daar gaat mijn vraag ook over. Is er al inzicht in de financiële haalbaarheid, want juist omdat het 25 jaar geleden is. Grondposities hebben natuurlijk een bepaalde boekwaardes. En ik ben wel benieuwd naar het hele financiële plaatje aan de achterkant, of het allemaal haalbaar is? En indien niet, wat de provincie daaraan kan doen om bij te dragen? Dat is mijn eerste vraag.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Adriani, mevrouw Ghijsels.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. En mevrouw Ghijsels vraagt wel vaker naar dat percentage betaalbaar. En mijn vraag aan de BBB zou eigenlijk zijn, bent u er dan voor om vooral onbetaalbaar te bouwen?

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, uw microfoon.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: De BBB is een enorme pleiter voor het bouwen. En de vraag is wat daar de juiste formule voor is? We hebben vandaag in de pers gezien, Wet betaalbare huur. Soms is opleggen van zaken... Leidt gewoon niet tot het juiste effect. En uiteindelijk willen we goede, betaalbare woningen voor iedereen. En de vraag is wat daar de juiste sleutel toe is. Lijkt me een iets andere discussie.

De voorzitter: De heer Berlijn, interruptie.

De heer Berlijn: Op de heer Adriani wil ik toch eigenlijk wel even reageren. Willen we onbetaalbaar bouwen? Maar de realiteit is dat er nu onbetaalbaar gebouwd wordt. We kunnen hier wel woordspelletjes gaan houden. Maar als je kijkt wat er in de Merwedekanaalzone gebouwd wordt, wie kan dat betalen dan? Dat is niet uw traditionele achterban, lijkt mij.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, daar zijn de heer Berlijn en ik het helemaal over eens. Volgens mij is het juist van belang dat je stuurt op betaalbaarheid en dat niet helemaal vrijlaat, want dan kom je inderdaad aan onbetaalbare woningen. Dat is precies wat er in de gemeente Utrecht in de laatste tien jaar gebeurd is, niet sturen op betaalbaarheid. En dan krijg je onbetaalbare woningen. Dat moeten we zo ook niet doen.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, in reactie op de heer Adriani of een vervolg van uw betoog?

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik had nog een vraag.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Maar heel kort reagerend, nogmaals, mijn vraag was juist, als wij twee derde betaalbaar hebben, even los van wat we daar dan van vinden en of dat de juiste sleutel is, is mijn vraag, wat kan de provincie daaraan doen als het financiële plaatje van de Grex niet sluitend is of lastig sluitend te krijgen? Dat was mijn vraag. En een tweede vraag is dan eigenlijk richting de heer Van Essen, met oog op de RES, wat is hiervan de impact op de gemeente Utrecht? Die heeft natuurlijk een bepaalde energieambitie opgesteld. Daar lopen ze op achter. Wat is de impact van deze nieuwe plannen op dit vlak? Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel. Eigenlijk alles wat al gezegd is. Daarnaast maken we ons uiteraard ernstig zorgen over het ov in dit gebied. Als we daar duizenden mensen neer gaan zetten, nergens in de provincie is het ov eigenlijk op orde. En we gaan weer een grote wijk bouwen, die autoluw moet zijn, waar mensen afhankelijk zijn van het ov. Hoe gaan we dat in hemelsnaam realiseren? Daar ben ik wel erg benieuwd naar. En wat me verder nog opviel, is dat we nu van gezond stedelijk leven overgaan aan compact stedelijk gebied. Wat is daar dan de bedoeling van en hoe rijmt dat met elkaar?

De voorzitter: Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Ik reageer niet op. Maar het is nu van mijzelf, van 50PLUS. Ik heb het al heel vaak gezegd, we weten allemaal 35.000 of 36.000 woningzoekenden in de gemeente Utrecht. Ze schuimen op dit moment via de U16 WoningNet af. En overall nemen ze woningen in. Ik zeg het een beetje kort door de bocht, maar het is wel de werkelijkheid van degenen uit de kleinere dorpen, die ook woningzoekenden zijn. Sowieso zou ik willen vragen... Eigenlijk heeft mijn buurman van de SGP het ook al gezegd, dat als daar de woningen komend... En natuurlijk zijn we voorstander van twee derde zeker lagere prijzen, sociaal en dergelijk, want daar is gewoon de meeste behoefte aan. Dat ze dan voorlopig... Dat er afspraken over gemaakt worden dat ze voorlopig niet woningen weg kunnen halen van WoningNet, maar dat het echt is daar. En dat de anderen uit de omgeving ook eventueel kunnen inschrijven op de woningen die gerealiseerd gaan worden. Autoluw, ook zoiets. Wij hebben nu al ontzettend veel last van het waterbedeffect. Utrecht zegt, geen auto's, dit, dat, dat en dat. De begrenzendende gemeentes daar, die worden overspoeld met auto's. Dan pakken ze de bus en gaan ze de stad in. Ook al zoiets. En hetzelfde is natuurlijk met windmolens. Die willen ze eigenlijk niet. Ze willen ze wel, maar niet in de eigen achtertuin. Ook daarvoor allemaal weer de grensgebieden. 50PLUS wil toch wel een aantal punten hier, wat dit betreft, meegeven. En niet de grenzen opzoeken, zodat je de buurgemeentes ermee lastig valt en zelf eigenlijk wel het hoogste woord heeft, maar het niet doet. Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hoek. Ik weet niet of het nog helemaal binnen het onderwerp is. Het is een hele brede beschouwing, met relevante problematiek. Ik laat het even aan de gedeputeerde of ze daar wel of niet antwoord op willen geven. Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Vanuit Volt willen wij dat er zo snel mogelijk gebouwd gaat worden in Rijnenburg. En er is een groot woningtekort. En wij zien dat bijvoorbeeld jongeren het moeilijk hebben. Waarom wachten? Wij sluiten ons graag aan bij de vraag richting gedeputeerde, wat de provincie maximaal kan doen om die ontwikkeling te versnellen? We sluiten ons ook aan bij de vragen over de water en bodem sturende aanpak. Daar maken we ons ook zorgen over. En de impact op de leefgezondheid van de woonwijk. We zijn het niet zo eens met die roep om meer auto's en juist wel voorstander van autoluwe wijken. Laten we dit nu toekomstgericht oppakken en ook voor de generaties na ons. Laten we dit op een moderne manier ontsluiten. En betaalbare woningen staan heel hoog op onze agenda. Wat betreft de rol van PS, wij willen juist graag betrokken worden en nauw vinger aan de pols houden bij de ontwikkeling van het grootste woningproject van Nederland, waar ook windmolens en bereikbaarheid grote onderwerpen zijn. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Heeft u een interruptie, mijnheer Travaille? Dan was eerst de heer Draisma. U bent zo. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Dank u wel, voorzitter. CDA vindt het ook fijn dat er werk wordt gemaakt van Rijnenburg. Belangrijk ook voor de verdere toekomst na 2040 dat mensen dan ook goede woningen kunnen krijgen in onze

provincie. Wij vinden wel dat Rijnenburg is natuurlijk een nieuwe kern, die wordt ontwikkeld in een polder. En wij vinden wel dat die kern niet met een draadje of met een metroverbinding aan CS moet hangen, maar dat het echt goed ingekapseld moet zijn in de omgeving. Dat er goede dwarsverbindingen moeten zijn met de buurgemeenten Nieuwegein, met IJsselstein, Montfoort, Woerden. En wij zien daar ook wel een rol voor de provincie in weggelegd om dat te bewaken. En wellicht kan het college daar wat op reflecteren. Ander punt is, we hebben ook wel zelfbelang als provincie. Ik hoorde RES, flexwoningen, goed ov. En voordat we verwateren als provincie, misschien is het wel goed als we zelf iets van een wat meer strategische agenda hebben voor Rijnenburg. Of in ieder geval een agenda waarop we gaan focussen ook als provincie van onze belangen. Zijn er mogelijkheden om tot zo'n agenda te komen? Dat wij echt gefocust ook onze belangen weten in dit proces. En een ander punt, ook in de rol van procesbewaker. Want er werd ook gevraagd van, welke rollen zien we weggelegd? Zijn alle partijen goed aangehaakt? Het is bij het lezen van dit stuk mij nog wel onduidelijk van, hoe is precies dat consortium aangehaakt en welke positie heeft dat? Zijn natuurorganisaties aangehaakt? Hoe staat het met de agrariërs? Ik ben eigenlijk wel iets op zoek naar een soort stakeholdersanalyse van, hoe zit dat krachtenveld in elkaar en hoe acteren wij erop als provincie? Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. Allereerst, het zijn maar woorden, hoorde ik daar de heer Adriani zeggen. Maar de status van zo'n stuk is denk ik wel heel belangrijk. BBB, SGP noemen het een plan. PvdA noemt het een visie. Ik denk dat het goed is dat we steeds met elkaar heel scherp zijn op, wat is de status en wat betekent zo'n stuk? Dat geldt ook voor onze eigen rol. Meerdere partijen hebben ernaar gevraagd, wat heeft GS hiermee te maken of wat heeft de provincie Utrecht hiermee te maken? Wij bemoeien ons niet zo heel vaak met grote woningbouwopgaven. Als we dat wel doen, bijvoorbeeld bij Oude Tempel, dan durf ik niet te zeggen dat het altijd naar onze tevredenheid plaatsvindt en dat daar de maatschappelijke belangen maximaal gediend zijn. Daarvoor is het denk ik belangrijk dat GS wel een rol definieert. Wat doen wij met zulk soort plannen? Wat is onze rol? En ik denk dat dat een soort memo zou kunnen worden. En dat we het daar een keer als commissie over zouden moeten hebben. Ik merk ook dat een aantal fracties het hebben over maximaal faciliteren van deze ontwikkeling. Zo snel mogelijk woningbouw. Maar ik denk dat onze rol vooral zou moeten zitten op het waarborgen van de maatschappelijke belangen in deze grote opgave. Bijvoorbeeld bij water en bodem sturend. We hebben gezien dat het waterschap heeft aangegeven, in het noordelijke deel zou je eigenlijk niet moeten bouwen. Of een deel van het noordelijke gedeelte zou je alleen kunnen bouwen onder grote voorwaarden. En daar moet ook waterberging komen. Die maatschappelijke belangen zijn hier, zoals altijd, superbelangrijk. En dat wordt alleen maar lastiger, omdat ik geloof dat er wel 25 verschillende grondeigenaren zijn. Misschien hebben we daar wel een bijzondere rol in. Tot slot, we hebben in het coalitieakkoord gelukkig mogen lezen dat we alle ruimtelijke ontwikkelingen natuurinclusief willen laten plaatsvinden in onze provincie. Natuurinclusief als basis voor ruimtelijke ontwikkeling. Dat sprak ons enorm aan. We zien dat ook als een landelijke ontwikkeling, dat daar steeds meer aandacht voor is. Nou hebben we naar dit Programmatische Verkenning kunnen kijken. En daar staat het nauwelijks in. Wij willen heel graag aandacht voor natuurinclusief ontwikkelen van dit grote gebied. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank, voorzitter. En dank aan de vragenstellers om dit te agenderen. Want er zijn hele grote ontwikkelingen op komst. En het is ook goed om daarover te spreken met elkaar. Maar ik zou het jubileum van de heer Adriana, dat is jammer dat hij weg is, toch willen overtoepen, want we zijn al dertig jaar hierover bezig. In 1994 is er een MER-procedure afgerond en een Intergemeentelijk, zo heette dat toen nog,

Intergemeentelijk Streekplan vastgesteld door de provincie, waar toen bewust gekozen is om polder Rijnenburg niet te ontwikkelen. En al dertig jaar geleden werd toen door de BRU, wat toen nog de RBU heette, polder Rijnenburg aangewezen als reservelocatie. En dat was het startschot voor heel veel projectontwikkelaars en speculanten om daar gronden te gaan kopen. Want reservelocatie, hier gaat ooit wat gebeuren. En die grondeigenaren van toen zijn eigenlijk de belangrijkste lobbyisten voor bouwen in die polder nu. En het is ook niet zo, zou ik tegen de heer Adriani willen zeggen, dat wij hier nog nooit over hebben gesproken. We hebben hier juist al heel veel over gesproken. Maar de opgave is gewoon enorm en is enorm complex. En juist daarom duurt het zo lang. De Telegraaf kopte toen in dat dit de grootste woningbouwlocatie van Nederland is. Daar ben ik toen even in gaan duiken. En dat vond ik slimme marketing van onze regionale bestuurders. Complimenten daarvoor. Maar het steekt ook al heel veel op één hoop, want je hebt het dan over de Merwedekanaalzone, wat in het centra van Utrecht ligt. Je hebt het over de A12-zone, die zo'n beetje van Zeist tot Woerden loopt. En je hebt het dan ook over polder Rijnenburg. En als je dat allemaal op één hoop veegt, dan kom je ongeveer op de cijfers die daarin zitten. Maar daar zitten locaties in waar al gebouwd is, waar nog gebouwd wordt en waar misschien ooit een keer gebouwd zou kunnen worden. Wij zijn het wel eens met de groene, goede bereikbaarheid die GroenLinks bepleitte. Laten we niet dezelfde fout maken als in Leidsche Rijn, wordt er dan gezegd. Daar moeten we wel eerlijk zijn, in Leidsche Rijn werd er gebouwd langs bestaande spoorcorridors. En die zijn in Rijnenburg in geen velden of wegen te bekennen. Dat is een enorme uitdaging. Willen we in polder Rijnenburg een groene, goede bereikbaarheid realiseren en dan ook nog, zoals de heer Draisma zegt, op meerdere manieren verbonden, dan heb je daar nogal een opgave. Dan hoor ik bij de VVD een beetje de kritiek op de autoluwe stad en de 10-minutenwijk. Maar wereldwijd zijn grote bestaande steden hun hele bereikbaarheidssysteem aan het omgooien om juist daarnaartoe te gaan. Laten we alsjeblieft niet, en ik hoop niet dat ik u zo hoorde, dat bereikbaarheidsconcept oude stijl gaan toepassen, want volgens mij moeten we echt zorgen dat we dat daar niet gaan doen.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, een interruptie.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Volgens mij hoorde de heer Schaddelee mij goed, dat wij een rol zien, zoals de VVD dat eigenlijk altijd al bepleit, voor al die modaliteiten naast elkaar. En juist die individuele vrijheid om de keuze te maken die het best past bij de individuele omstandigheid goed te kunnen maken, om situaties te vermijden, zoals wat je nu ook in de stad Utrecht ziet, schoolpleinen die parkeerplaatsen worden, omdat de docenten niet meer kunnen komen. Wat ons betreft, is het inderdaad, dat staat ook gewoon in het coalitieakkoord, heel verstandig dat wij inzetten op zoveel mogelijk groene en duurzame mobiliteit. Maar zal de auto daar altijd een rol in blijven houden.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, in reactie op de heer Hossain? Gaat uw gang.

Mevrouw Blekxtoon: Hoe ziet u dat dan voor u voor de toekomstige generaties? Want dit is niet echt meer van deze tijd om nog in auto's en asfalt te denken.

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Voorzitter, dat ben ik niet helemaal eens met mevrouw Blekxtoon. Want wij denken juist die vraag naar privévervoer en mobiliteit, maar het lijkt bijna alsof we in de commissie B&E zitten, dat dat een onderdeel van een mix zal blijven, omdat er heel veel situaties zijn dat dat juist misschien het meest duurzaam is, op het moment dat er geen grote vervoersstroom is tussen punt A en punt B. Volgens mij staat er ook in onze Energievisie iets over de trias mobilica. Dat we inzetten op die modal shift aan de ene kant, om ervoor te zorgen dat er minder vervoersvraag is waar die niet echt nodig is. Maar dat er ook gewoon mobiliteit met

auto's mogelijk is zonder uitstoot. Volgens mij moeten we op al die sporen tegelijkertijd inzetten om die duurzame toekomst een klimaatbestendigheid te bereiken, die wij volgens mij allebei willen, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter: Houdt u het een beetje kort in de interrupties en ook in de beantwoording. U heeft ook een interruptie van de heer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel. Ik ben toch benieuwd, als mevrouw Blekxtoon ook wil dat daar kinderen in die wijk komen wonen... Ik heb zelf twee kinderen. En als ik zie hoe vaak ik per week ik ze ergens met een sportclubje, competitie, wedstrijdjes moet gaan brengen. Hoe stelt u zich dat voor, dat dat ze dan met de trein naar Rotterdam gaan naar de sportclub of fietsen naar Zeist? Hoe stelt u zich dat voor? Die kinderen moeten toch ook sporten. Die moeten landelijke competities spelen. Hoe gaat dat eruitzien?

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. U denkt volgens mij dan nog steeds in, iedereen een eigen auto voor de deur. Klopt dat?

De voorzitter: Even een moment, voordat ik u weer het woord geef. De vraag is een beetje bij deze voorzitter of het nog wel een klein beetje gerelateerd is aan Rijnenburg. Het is een hele interessante discussie, maar ik wil u wel even erop wijzen, hou hem even iets korter. Want we zitten eigenlijk in de bijdrage van de heer Schaddelee. Gaat uw gang, mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Mij gaat het erom, als we het over gezond stedelijk leven hebben, daar hoort toch gewoon sport bij? En ik zie al die kinderen, ik kom zes keer in de week bij Kampong, duizenden kinderen die van heinde en verre daar komen om te trainen, om te sporten. En dat gaat in heel veel clubs in Nederland zo. Als we dan een wijk geïsoleerd willen op gaan leveren, waar kinderen bijna niet de mogelijkheid hebben om buiten te gaan sporten, is gewoon een praktisch probleem. En dan kunnen we hier elkaar proberen wijs te maken dat dat straks opgelost wordt door weet ik wat. Maar het is gewoon wel een praktisch probleem waar we in ieder geval de komende tien, vijftien jaar mee moeten dealen.

De voorzitter: Mevrouw De Widt, ik zag uw vinger. Alleen de heer Adriani had hem al eerder opgestoken. Ik geef hem eerst het woord.

De heer Adriani: Dank. Ik had nog een vraag aan de VVD. Want los van of je ideologisch vindt dat iedereen een auto voor de deur zou moeten hebben, het feit is wel dat de A12 gewoon vol zit. We hebben een zesbaans snelweg dwars door stedelijk gebied heen lopen. Als daar 25.000 of 50.000 of 150.000 woningen bij komen en we gaan die allemaal faciliteren met een auto, dan zegt Rijkswaterstaat ook, dat gaat niet passen. Welke oplossing ziet de VVD dan voor het vraagstuk van de A12, ook in relatie tot gezond stedelijk leven, met zo'n enorme grote snelweg dwars door stedelijk gebied?

De voorzitter: Voordat u antwoordt, mevrouw De Widt, heeft u een interruptie op de heer Hossain of op de heer Berlijn? Dan gaat het door elkaar lopen. Eerst dan de heer Hossain, dan mevrouw De Widt en dan in reactie mijnheer Berlijn. Mijnheer Hossain als eerste.

De heer Hossain: Het vergt iets van ons actieve werkgeheugen, mevrouw de voorzitter. Natuurlijk ziet de VVD de problemen en de uitdagingen die de heer Adriani aankaart ook, mevrouw de voorzitter. Maar wij denken

dat er echt grote kansen liggen om het en, en, en te doen. We zeggen niet dat de A12 nog even 150.000 extra woningen met de auto kan ontsluiten, als de auto de primaire modaliteit wordt. Alleen wat wij lezen in het stuk, om het weer even terug te brengen op het agendapunt, dat roept vragen op over of iemand die zijn kinderen even naar de hockey wil brengen of dat überhaupt straks nog kan als je in deze wijk woont? En hoe wij daar vanuit onze regionale Mobiliteitsvisie dan ook tegenaan kijken? Nogmaals, maar ik val in herhaling, eens dat het voornamelijk met het ov en de fiets moet, maar die auto blijft een rol houden. En dat vinden wij belangrijk, ook omdat mensen in de regio daaromheen, buiten die stad Utrecht, die niet naar het centrum willen met een Merwede-Rijnenburglijn, gewoon daar fatsoenlijk moeten kunnen komen als daar bijvoorbeeld een leuke voetbalclub staat. Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, houdt u het alstublieft kort, uw antwoorden. Ze zijn prachtig, maar... Ik geef nu eerst even de heer Schaddelee het woord, want die wilde graag interrumperen op dit debatje, begrijp ik. Gaat uw gang.

De heer Schaddelee: Dank u wel, voorzitter. Want wat er nu gezegd wordt, gezond stedelijk leven, sporten en kinderen inzetten als argumenten om ruim baan te geven aan de auto, dan moet je echt weer even je vakliteratuur gaan bijlezen. Vind ik echt een hele slechte. Sorry. Maar bereikbaarheid, dat punt wilde ik wel even maken nu, is kennelijk wel de knuppel in het hoenderhok hier. En volgens mij de grote knoop waar we niet uitkomen.

De voorzitter: Mijnheer Schaddelee, we waren nog bezig met interrupties en beantwoording. U mag zo weer verder met u betoog. Nu heeft u een vraag. Gaat u verder.

De heer Schaddelee: En heb ik een vraag. Als de heer Hossain zegt van, alle modaliteiten naast elkaar, dan vraag ik me af hoe hij dat ziet? Want we gaan altijd uit van het STOP- of STOMP-principe, stappen, trappen, openbaar vervoer en dan pas persoonlijk vervoer. En het probleem is hier, en daarom is juist Rijkswaterstaat ook zo kritisch, dat die polder in de oksel ligt van de A2 en de A12, waardoor je eigenlijk bijna automatisch op autobereikbaarheid neerkomt. Wat is de visie van de VVD om dat te voorkomen?

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Excuus, ik ben even afgeleid. Er wordt gebeld. Dat STOMP-principe allereerst, dat is volgens mij uw principe. Maar die volgordelijkheid hebben wij ook soms wel enige moeite mee. En hoe we dat ondervangen? Dan zorgen we ervoor, eigenlijk heel kort voorzitter, mensen verleiden tot die alternatieven. Verleiden tot die fiets en het ov, zodat ze die auto alleen pakken als het nodig is. Ik laat het ook uit mijn hoofd, voorzitter, om naar Utrecht met de auto gaan, terwijl ik er wel woon, als ik een goed alternatief heb. Maar soms is dat gewoon het beste.

De voorzitter: Mevrouw De Widt of mijnheer Berlijn?

Mevrouw De Widt: Inmiddels weet ik niet of het nog... Mijn opmerking in de richting van de heer Berlijn was dat we een beetje aan het ontsporen zijn. Want op zich, er ligt nu een Programmatische Verkenning van de stad Utrecht. En dat is pas een eerste stap voor wat voor woonwijk daar gaat komen. En er moeten nog een heleboel stappen tussen, voordat we weten hoe dat er precies uit gaat zien. En wat ik lees in de Programmatische Verkenning, is dat er een complete woonwijk komt met sportvoorzieningen en al. Een compacte, complete woonwijk. Ik zie niet zo gauw dat er dan een auto nodig is om je kind naar de hockey te brengen. Pardon.

De voorzitter: mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel. Ik begrijp dat mevrouw De Widt graag een gesegregeerde wijk in Utrecht wil bouwen.

Mevrouw De Widt: Sorry, voorzitter.

De heer Berlijn: Lijkt me niet handig.

Mevrouw De Widt: Dat wens ik niet over me heen te krijgen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Berlijn, let u een beetje op uw woorden.

De heer Berlijn: Misschien heeft mevrouw De Widt geen kinderen die sporten. Maar kinderen sporten echt niet meer in een wijk. Kinderen gaan zelfs niet meer naar school in een eigen wijk. Om nu te bagatelliseren dat kinderen maar in hun eigen wijk moeten gaan sporten, is natuurlijk bizar voor woorden. Als je bij Kampong kijkt, daar komen kinderen vanuit...

De voorzitter: Een punt van orde gaat voor op de interrupties. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Ik geloof dat dit niet helemaal de bedoeling was van het debat voor vandaag. We hebben een Programmatische Verkenning liggen. Het allereerste aanzetje. En wij gaan het hebben over de sportverenigingen en hoe die bereikbaar blijven en zo. Volgens mij zitten we nog in een hele andere fase. We zijn bezig met, wat is onze rol? En volgens mij was dat ook de reden waarom de indieners dit in ieder geval vandaag onder de aandacht hebben gebracht. Zullen we kijken of we daar een beetje kunnen op focussen? Anders dan lukt het ons toch nog om met één onderwerp een vergadering van vier uur te hebben.

De voorzitter: Ik ben het helemaal met u eens, mijnheer Travaille. Ik had ook nooit moeten zeggen dat we vier uur de tijd hadden natuurlijk. Dat is ook mijn fout geweest. Probeer het bij het onderwerp te houden. Het gaat over deze verkenning en over onze rol daarin. En ik snap echt wel dat er andere onderwerpen hier de revue passeren, want er staat natuurlijk ontzettend veel in die verkenning. Gaat uw gang, mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Ik wil er toch even op reageren. Dank u wel. Ik denk dat het handig is dat we bij de eerste stap gelijk ingrijpen dan dat na vijf stappen pas gaan zeggen, dit is toch niet helemaal de bedoeling. Maar ik zal het daarbij laten.

De voorzitter: Dank u wel. We waren nog bezig. Heeft u een interruptie, mevrouw Hoek?

Mevrouw Hoek: Interruptie of een reactie. Ik weet niet hoe u het wilt noemen.

De voorzitter: Op dit moment is alleen een interruptie mogelijk op een van de andere leden uit deze vergadering.

Mevrouw Hoek: Het ontlokt mij om te reageren op wat er is gezegd. Het is een samensmelting van van alles. Ik wil alleen maar zeggen, laten we om ons heen kijken. De Bijlmer was er eerst ook niet en is er nu met alles wat er is. Ik weet nog, Amersfoort heb ik gewoond, dat rotonde Hoevelaken een kruispunt was.

De voorzitter: Mevrouw Hoek, op wie reageert u en heeft u een korte vraag?

Mevrouw Hoek: Op iedereen.

De voorzitter: Op iedereen. Maar dat sta ik niet toe, want dat kan de voorzitter allemaal niet onthouden, mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Ik kom met een vraag.

De voorzitter: Aan wie stelt u de vraag? Als u daarover na moet denken, is dat...

Mevrouw Hoek: Ik wil niemand tekort doen, maar aan mijn buurman. Ik wil alleen maar zeggen, voorzitter, dat rotonde Hoevelaken was een kruispunt. Nijkerk lag helemaal ver weg. Dat is nu helemaal verstedelijkt, met alles erop en eraan en noem maar op. Laten we gewoon kijken hoe men het heeft gedaan. Vindt u dat ook niet?

De voorzitter: Mevrouw Hoek, uw microfoon. Mijnheer Berlijn in reactie.

De heer Berlijn: Dat vind ik ook.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Berlijn. Ik eindig even dit debat. Mijnheer Schaddelee, uw bijdrage.

De heer Schaddelee: Dank, voorzitter. Het is tot op heden een totaal ontspoorde wijk. Dat lijkt mij eigenlijk wel de meest correcte samenvatting van deze bereikbaarheidsdiscussie. En dat moeten we inderdaad, fijn dat de heer Berlijn dat ook erkend, oplossen, dat het een ontspoorde wijk gaat worden. En dan heb ik nog een andere, een laatste knuppel in het hoenderhok, voorzitter. Vanuit de ChristenUnie hechten we sterk aan het uitgangspunt dat water en bodem sturend moet zijn. En daarom heb ik een vraag aan GS. Er zijn nu de MIRT-studies gaande. En die zijn ook een beetje in de laatste fase, inclusief de gesprekken met het Rijk. En onze vraag is, komt dit uitgangspunt hier ook aan bod? En wat is de inzet van onze provincie daarin? En dan tot slot de vraag ook die door de indieners werd gesteld, wat is de rol van PS? Wij zijn de hoogste baas van de provincie, als Provinciale Staten. En de provincie is een cruciale bestuurlijke partners als het gaat om ruimtelijke vraagstukken en ov bereikbaarheid. Volgens mij is er een rol voor de provincie en ook een rol voor PS. En daarom de vraag aan GS om ons zo goed mogelijk mee te nemen in het proces, op de juiste momenten keuzes voor te leggen. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere mensen in de eerste termijn? Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Ik wil ook GS en met name gemeente Utrecht feliciteren met het jubileum. Even kijken. Ik wil ook graag weten of er misschien meer bekend is over de huidige stand van zaken qua financiering voor het HOV, omdat dat als voorwaarde wordt genoemd voor de bouw van de wijk. Zijn er nog ontwikkelingen op dat vlak? En wat is de rol van de provincie in de prijsklasse verhouding van de woningen en de toewijzing van specifieke bewonersgroepen, bijvoorbeeld starters? Wat kan de provincie ook doen als de gemeente treuzelt? Heeft de provincie dan nog bepaalde middelen tot haar beschikking? En waarop kunnen de gemeente en de provincie worden afgerekend in de doorloop van het verdere verloop van dit hele project? Even kijken. Dat is misschien meer voor de gemeente. Maar waarom pas in 2026 de vaststelling van de Uitgangspuntennotitie door de gemeenteraad Utrecht? Misschien dat u weet waarom dat zo lang moet duren. En met name, is daar ook weer iets aan sturing te doen, om de gemeente zover te krijgen dat ze dat soort stappen wat sneller afronden? En even kijken. Hoe zijn betaalbare woningen mogelijk, als een heleboel koppen eigenlijk op dit gebied komen, zoals de barcode van de gemeente Utrecht en alle andere koppen, en ook de koppen van de

provincie Utrecht? Is het mogelijk om hier gewoon een uitzondering voor deze wijk te maken en echt die koppen tot een minimum te beperken? Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Daniels. Enkele van uw vragen waren echt technische vragen. Ik wil vragen of u die de volgende keer, ook bij agenderingsvoorstellen, aan de voorkant wil stellen. Die mogelijkheid is er. Maak er vooral gebruik van. En dat maakt het debat hier ook interessanter. Een interruptie op mijnheer Daniels?

De heer Adriani: Ja, op die laatste zin, voorzitter. Dank. Want we hebben net een debatje gehad over hockeyclubs en bereikbaarheid. En nou denk ik dat ik de heer Daniels hoor pleiten om de barcode even buiten haakjes te zetten voor deze wijk. Daarmee zegt u feitelijk dat dat hele idee van voorzieningen nabij niet voor deze 25.000 tot 35.000 woningen zou moeten gelden. Dat die mensen allemaal daadwerkelijk in de auto of in de tram moeten stappen om naar die hockeyclub te gaan. Wat is de achtergrond van uw pleidooi om die barcode, die er juist voor dient om te zorgen dat alle voorzieningen dichtbij zijn, de mobiliteit zoveel mogelijk beperkt wordt en noodzakelijke voorzieningen niet afgewenteld worden op de omgeving, om die buiten haakjes te zetten? Ik snap dat niet helemaal goed.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, wilt u alstublieft uw bijdragen kort houden? Interrupties zijn korte vragen.

De heer Daniels: Ik denk dat als je vlot van start wil gaan, dat je ook dan kan bouwen op bestaande voorzieningen. En daardoor een kans scheidt om in ieder geval delen ervan sneller te starten. Uiteraard wil je niet alles buiten dat gebied bouwen. Je wil ook wel een deel in het gebied bouwen. Maar ik ben niet overtuigd van het concept 10-minutencity, dat alles in het gebied gebouwd kan worden en dat niemand de wijk meer uit hoeft. Ik denk dat het ook belangrijk is om keuzevrijheid te geven qua openbaar vervoer, zowel auto als trein, als zoiets dat het hele pakket gewoon beschikbaar is voor de bewoners.

De voorzitter: Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Toch om daar een beetje realiteitszin in te krijgen. Realiseert u zich dat als daar inderdaad 25.000 woningen komen en het zou een aparte gemeente zijn dat dat de 5^e gemeente van de provincie Utrecht zou zijn qua grootte? Het gaat echt om onvoorstelbaar veel woningen en onvoorstelbaar veel mensen die met elkaar daar een leven moet hebben. Die wilt u toch niet allemaal op de Nedereindseweg hebben, bijvoorbeeld. Dank, mevrouw De Widt.

De voorzitter: Wilt u daarop reageren, mijnheer Daniels?

De heer Daniels: Uiteraard dienen gewoon de belangrijkste voorzieningen daar gebouwd te worden. Ik wil alleen aangeven van, we moeten niet te veel beperkingen opleggen en te veel inkaderen. En uiteraard moet je met een vooruitziende blik al die voorzieningen uiteindelijk of in het begin voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Voorzitter, dan toch echt richting de PVV. U moet zich echt realiseren dat wij zonder het Rijk niet aan de mobiliteitsopgave gaan voldoen in dit gebied. Als u wilt dat hier woningbouw komt, als u wilt dat dit gebied wordt ontwikkeld, dan zult u toch echt bij uw collega, zeker omdat u in de coalitie zit, daar zo, moeten gaan lobbyen voor een Merwedelijns of andere openbaar vervoersvoorziening. Hoe ziet u dit überhaupt gebeuren? Hoe denkt u dat daar één huis gebouwd gaat worden, zonder dat we dat gaan

realiseren? Volgens mij moeten we juist als provincie nu onze rol gaan pakken en onze verantwoordelijkheid. En daarvoor ligt dit agenderingsverzoek er. En aan u de vraag, bent u dan bereid om te gaan lobbyen in Den Haag bij uw fractie, die aan het stuur zit, om ook die lijn te gaan realiseren?

De voorzitter: Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Zoals uit mijn vraag al bleek, was dat ook een zorgpunt voor mij, die financiering van het hoogwaardig openbaar vervoer. En dat is iets waar we voor bij het Rijk moeten zijn, vanwege de omvang ervan. En ik denk dat we eerst een goed inzicht moeten hebben van de kostendoorrekening van de verschillende opties. En dat ik dan niet, voordat dat die fase geweest is, dat dat lobbyen erg zinnig is. Zeker niet gezien de budgettaire beperkingen die er momenteel zijn in Den Haag. Ik wil graag zien wat er allemaal al doorgerekend wordt. En ik denk bijvoorbeeld een optie als metro of de meest dure opties, daar vraag ik me wel van af of dat überhaupt realistisch is. Ik kan daar op dit moment nog niks over toezeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Adriani, maar dit is dan uw laatste interruptie op dit onderwerp. Gaat uw gang.

De heer Adriani: Want dit is me toch net iets makkelijk. Want er is onvoorstelbaar veel gerekend, de afgelopen tien jaar. We weten ook dat die Merwedelijn in ieder geval tussen Westraven en Utrecht Centraal iedere drie minuten moet rijden en dat als je dat bovengronds doet, dat al het autoverkeer in de stad, in Utrecht-Zuid stilstaat. U hebt de minister van Infrastructuur binnen uw partij. Maak een keer een punt. Maak u hard voor deze ontwikkeling die heel veel woningzoekenden gaat helpen en ook de stad Utrecht en de omliggende gebieden leefbaar houdt.

De voorzitter: Mijnheer Daniels, wilt u daar nog op reageren? Hoeft niet hoor.

De heer Daniels: Het is een zorgpunt. En ik kan daar op zich mee in komen dat het belangrijk is om te kijken hoe je die vervoersfrequentie kan realiseren. Maar ik kan er niet concreet uitspraak over doen op dit moment.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk nog even rond of iedereen zijn bijdrage heeft geleverd voor de eerste termijn.

De heer Schipper: Voorzitter.

De voorzitter: Voorzitter. Natuurlijk mijnheer Schipper, gaat uw gang. Helemaal vergeten.

De heer Schipper: Ik regel wel dat dat niet gebeurt. Maar bedankt. We hebben het over jubilea. Mijnheer Schaddelee ging terecht verder terug dan de eeuwwisseling. Vijftien jaar geleden, 2009, hadden we het in de gemeenteraad van Utrecht voorzichtig over de ontwikkelingen in Rijnenburg. En we zijn nu inderdaad vijftien jaar sinds dat punt is gepasseerd. En nou ligt hier die Programmatiese Verkenning. En toen ik hem las, bekwam mij gaandeweg het gevoel van, wat staat hier voor nieuws in wat nog niet bekend was? Het is een beschrijving van wat er allemaal zou moeten gebeuren, wat er onderzocht moet worden, om daar überhaupt tot ontwikkeling te komen na 2035. Laten we wel wezen, voor die tijd gaat daar gewoon niks gebeuren, behalve misschien dat er een paar windmolens geplaatst worden. En toen had ik wel zoiets van, gaan we het vandaag over hebben? En toen dacht ik van, als je dit echt gaat willen en je hebt daarvoor al de ontwikkeling in de Merwedekanaalzone over het compact bouwen, grote dichtheden, wat betekent dat voor de leefbaarheid? Neem dan die ervaringen daar zo meteen mee bij de ontwikkeling van Rijnenburg. Dat is echt wel een ding, want zo dicht als in dichtheid dat er gebouwd wordt in de Merwedekanaalzone, dat hebben we

niet eerder meegemaakt. Dat gaat nieuwe ervaringen opleveren. Laten we daar alsjeblieft van leren, als we dit inderdaad willen doorzetten. Voor de rest vind ik het nog steeds verbazend, volgens mij heb ik dat in 2021 of zo tegen de wethouder ook gezegd, we moeten daar 25.000 woningen neerknallen, omdat anders het ov niet rendabel te exploiteren is. Dat vind ik een beetje de wereld op zijn kop. Goed ov is een kernpunt voor de SP. Het is een beetje als water en bodem sturend. Maar dit is iets vergelijkbaars. We moeten 25.000 woningen bouwen, want anders is het ov niet rendabel te exploiteren. Ov is een publieke voorziening. En dat hoeft niet rendabel te zijn. Laten we goed kijken zo meteen, op het moment dat daar gebouwd gaat worden van, wat is er nodig? Hoe kunnen we dat ov inpassen, zonder dat we meteen onszelf enorme dichtheden opleggen?

De voorzitter: Mijnheer Schipper, u heeft een interruptie van mevrouw Blekxtoon van Volt.

De heer Schipper: Is goed.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Schipper. Hoor ik u nu zeggen dat u vindt dat er misschien niet gebouwd moet gaan worden dan in Rijnenburg? Geen 25.000 woningen?

De voorzitter: Mijnheer Schipper.

De heer Schipper: ik wil me niet vastpinnen op die enorme hoge dichtheden. Voor ons is ov een publieke voorziening, die niet per se rendabel hoeft te zijn. Sommige dingen in de maatschappij moeten geld bij. En ov is wat ons betreft zo'n ding. En dat gebeurt natuurlijk ook. Maar om dit leidend te laten zijn om zo meteen per se die Lightrail daar te moeten aanleggen, wat 2 miljard kost volgens mij om dat goed te ontsluiten, of orde grote, dat is voor ons geen wet van Meden en Perzen.

De voorzitter: Was dat ook het einde van uw bijdrage, mijnheer Schipper, of heeft u nog iets?

De heer Schipper: Ik heb nog één zin. Ik vroeg me af, vanmiddag gaan we het natuurlijk hebben over de begroting, hoe deze plannen, het is natuurlijk een gemeentelijk stuk, zeker qua financiële middelen staan ten opzichte van het toch wel tamelijk zwartgallige financiële beeld dat in de bestuurlijke inleiding in die begroting wordt gegeven. Hoe gaan we dit in godsnaam bekostigen als het Rijk niet volledig over de brug komt? Punt.

De voorzitter: Dank u wel. Dan was dit het einde van de eerste termijn. Ik hoorde ontzettend veel vragen over mobiliteit. En dan kan ik wel misschien een tipje van de sluier... Er wordt een informatiesessie met mogelijk een werkbezoek aan Rijnenburg en de grote Merwedezone georganiseerd, inzake mobiliteit in de commissie B&E. Dat zou in ieder geval helpen om heel veel van dit soort vragen op te lossen. Wie kan ik als eerste het woord geven? Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dank, voorzitter. Dank voor de vragen en dank voor het opwaarderen. Laat ik beginnen met de vragen, zoals de opwaardeerders die hebben gesteld, langslopen.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, ook u moet zich aan de nieuwe werkwijze houden. Het is agenderen en niet opwaarderen.

De heer Van Essen: Excuus, voorzitter. Dank voor het agenderen van deze memo. Laat ik beginnen met het onderwerp wat velen van u ook bezighoudt, dat is de rol van de provincie en de gemeente en het Rijk. Bij dit soort grote woningbouwlocaties is echt de gemeente de primaire verantwoordelijke voor de gebiedsontwikkeling. Laat dat ook helder zijn. En dat noemt denk ik SGP ook terecht, dat is in deze

gebiedsontwikkeling niet anders dan op andere locaties. Laat onverlet dat we als provincie daar een belangrijke kaderstellende rol bij hebben. In onze Omgevingsverordening staan natuurlijk allerlei regels met betrekking tot mobiliteit, met betrekking tot water en bodem sturend, met betrekking tot archeologie. Allerlei zaken. Ook een aantal dingen zijn natuurlijk vastgelegd in wet- en regelgeving. En daar hebben we natuurlijk een belangrijke bevoegdheid. En u stelt die verordening vast. En via de verordening en het Programma Wonen en Werken worden ook buitenstedelijke woningbouwlocaties mogelijk gemaakt. Dat is de hele directe betrokkenheid van ons als provincie. Nemen we dit op in het programma? Nemen we dit op in de verordening, deze locatie? En met wat voor een randvoorwaarden daarbij? Dat is eigenlijk onze primaire rol. Daarnaast, een woonwijk van deze omvang, het is denk ik terecht dat de heer Adriani zegt, is gigantisch. Dit is ongeveer Houten wat we er in één keer bijbouwen. Dan hebben we het alleen maar over Rijnenburg. En de samenhang met de A12-zone, het Groot Merwedegebied, is wel heel belangrijk om op het netvlies te hebben, want het ligt ongeveer tegen elkaar aan. Het gaat om dezelfde voorzieningen deels. En ook de verbinding met Nieuwegein en met de omliggende gemeenten, wat denk ik het CDA terecht noemt, is heel belangrijk. Maar het is een hele grootschalige ontwikkeling. Het gaat om woningen. Het gaat ook om werken. Het gaat ook om bereikbaarheid. Het gaat ook om sporten. Maar het gaat ook om cultuur. Het gaat om winkels. Het gaat om een hele woon- en leefgemeenschap wat je uiteindelijk hier wil bouwen. Uiteindelijk is dat primair aan de gemeente, maar we hebben daar een belangrijke betrokkenheid bij. Mobiliteit is wel het sleutelonderwerp hier, zeker in deze fase, want deze wijk kan er alleen maar komen met een hele snelle ov-ontsluiting. De Merwedelijn is daarvoor in beeld. We hebben daarvoor de MIRT-verkenning lopen op dit moment. En daar hopen we ook volgend jaar bij het BO MIRT, dat is niet dit jaar, volgend jaar echt ook tot afspraken te komen dat die ook gedekt kan worden. Dat we daar ook een plan hebben om ook dit mogelijk te gaan maken. En dat is meteen de Groot Merwede ontsluiten, ook de A12-zone. En Rijnenburg is iets wat in die zin, ook vanuit die lijn erg met elkaar samenhangt. Daar ligt onze primaire rol als provincie. Wat kunnen we doen om dit maximaal te faciliteren?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, u heeft een interruptie van de heer Hossain.

De heer Hossain: Dank, voorzitter. Ik weet niet zeker of de gedeputeerde er nog op komt, maar mijnheer Adriani noemde ook de Papendorplijn, die volgens mij nog steeds in die MIRT-plannen als scenario zit. En die ook naar Rijnenburg doorgetrokken zou kunnen worden. In hoeverre wordt daar ook nog naar gekeken? Juist omdat die Rijnenburglijn anders wel heel druk wordt.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dat is iets wat in de MIRT-verkenning, klopt, ook naar gekeken wordt. U krijgt binnenkort ook een update over de uitkomsten daarvan. En de verwachting is wel dat de Merwedelijn uiteindelijk voordeliger is en beter werkt. Dat tipje van de sluier kan ik wel vast oplichten. Maar dat komt ook verder in het tussenbericht van de MIRT-verkenning heel veel over naar voren. Kom ik bij, wat kunnen we doen om deze ontwikkeling maximaal te faciliteren en te versnellen?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, excuses, weer een interruptie. Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. De heer Van Essen sloot juist af met, daar ligt de primaire rol. Terwijl hij aangaf, mobiliteit is belangrijk. Daar hebben wij een belangrijke rol in. En de bovenregionale samenwerking of voorzieningen, maatschappelijke opgaven die daar liggen. Maar ik zou het heel fijn vinden als we eens concreet op een rij hebben, wat is dan onze rol? Tot waar gaat onze bevoegdheid? Ik vermoed dat we daar heel veel aan gaan hebben in de komende jaren, dat wij met dit onderwerp bezig zijn.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: In feite is dat natuurlijk gewoon onze Omgevingsverordening, want dat is waar ieder ruimtelijk plan langs gelegd wordt. En uiteindelijk, in onze huidige Omgevingsvisie staan er al teksten over Rijnenburg. Als we hem gaan actualiseren, zullen ook die teksten geactualiseerd worden. Dat is de primaire rol. Wat schrijven we in de visie op? En wat schrijven we in de verordening op? En dan komt vervolgens de gemeente met een plan. En zullen we het daar langs leggen. Dat is de formele toetsende rol, ontwikkelende rol. Als het gaat om, hoe gaan we dit mogelijk maken, dan is natuurlijk de lobbykans een hele belangrijke. Daar zit ook een financiële kant aan. En daar kom ik nu op, als de voorzitter mij dat toestaat. Want dit was nog het antwoord op de interruptie. Want dat is eigenlijk, wat kunnen wij doen om deze ontwikkeling te versnellen? Laat ik beginnen met, gezamenlijk optrekken. Want het is natuurlijk een gebied waar heel lang gemeente, provincie, Rijk een beetje over elkaar heen buitelen. Daar hele verschillende ideeën over hadden. Het feit dat we daar nu een gezamenlijke stip op de horizon hebben. Permanente energielandschap, een hoogwaardige grote woonwijk met enorme aantallen woningen, ook in relatie tot al die andere voorzieningen die ik net zei, ook in relatie tot werken, maar ook samen met een Groot Merwede, dat is de stip op de horizon waar we voor gaan en waar we samen in optrekken. Wat ik wel u ook mee zou willen geven, dat gezamenlijk optrekken, laten we dat koesteren en laten we dat met elkaar versterken, ook richting het Rijk, want volgens mij is dat de belangrijkste sleutel tot versnelling.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, u heeft een interruptie van de heer Daniels.

De heer Daniels: Maar suggereert u dan dat er voorheen niet of een stuk minder gezamenlijk werd opgetrokken? Dit speelt toch al heel lang en de partijen zijn ook al heel lang aan het samenwerken.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Er was natuurlijk lang geen overeenstemming over de langetermijnvisie op Rijnenburg. En die is er denk ik nu wel.

De voorzitter: Het is goed dat u zo uitbundig zwaait, mevrouw De Widt. U heeft het woord.

Mevrouw De Widt: Ik wilde graag nog een iets verdere precisering. Een van de andere vroeg net ook al, er is sprake van een consortium. Kunt u daar iets meer over zeggen? Wie zitten er precies in dat consortium en wat is het doel daarvan?

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, u stak ook uw hand op. Is dit over hetzelfde thema? Nee. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Er zijn twee dingen. Het is een consortium gewoon van het grondeigenaren. Die hebben zich met elkaar verenigd. Die zijn in principe vooral gesprekspartner voor de gemeente, want dat gaat echt over de gebiedsontwikkeling. Grex, alles in het gebied zelf. Daarnaast is er een gebiedsalliantie. Dat is iets anders. Dat is van de overheden. Dat is eigenlijk mede op voorspraak van ons gebeurd. Wij hebben ook de gemeente gezegd, het lijkt ons verstandig als we hier een reguliere overlegtafel bestuurlijk over organiseren. Heeft de gemeente opgepakt. En dat is met de gemeente Utrecht, gemeenten Montfoort, IJsselstein Nieuwegein uiteraard en ons als provincie, om gezamenlijk ook vinger aan de pols te houden en te zorgen dat er goede stappen gezet worden. En de vorderingen aan de kant van de gemeente Utrecht, nu richting ook die Uitgangspuntennotitie. Maar ook in de U Ned samenwerking. Dat is natuurlijk het Rijk, regio,

samenwerkingsprogramma, om dit gezamenlijk ook vanuit de regio verder aan te sturen, te overleggen, op elkaar af te stemmen, om te zorgen dat iedereen de goede stappen zet om dit op een goede manier verder te brengen en te versnellen.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon, u heeft een interruptie? U heeft het woord.

Mevrouw Blekxtoon: Ik wilde nog even terugkomen op het gezamenlijk optrekken met gemeente, provincie en Rijk en dat te koesteren. Mijn vraag is in hoeverre gedeputeerde ook kritisch is op bijvoorbeeld de gemeente? We hebben hier bijna allemaal de vraag gesteld, kunnen dingen niet sneller? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Daar was ik juist aangekomen. Namelijk, hoe kan het sneller? Eén is die gezamenlijkheid. Dat is volgens mij heel belangrijk. Op het moment dat je grote twistpunten krijgt, werkt het zelden versnellend. Sterker nog, het werkt vertragend. En wat is de grootste bottleneck op dit moment? Dat is zicht op realisatie van die Merwedelijn. Zonder Merwedelijn, zonder snelle tramverbinding gaat deze woningbouwontwikkeling in deze omvang er niet komen. Is het ook gewoon onverantwoord. En er lopen op dit moment binnen U Ned eigenlijk twee trajecten voor. Dat is de MIRT-verkenning. Heel concreet de ov-ontsluiting. Dat gaat richting concreet project. En het MIRT-onderzoek over A12-zone Rijnenburg, in samenhang, wat veel meer gaat over de hele gebiedsontwikkeling en ook verder vooruitkijkt. Die MIRT-verkenning, daar moeten we echt zorgen dat we tot zaken gaan komen. Want op het moment dat we daar volgend jaar een afspraak over hebben, dan is er gewoon zicht op realisatie van die lijn. Toch van die levensader ook voor dit gebied. Daar moeten we denk ik met elkaar vol op inzetten. Hebben we als provincie ook al geld voor gereserveerd. Het ziet er wel naar uit dat daar vanuit het Rijk heel veel extra geld nodig is, maar waarschijnlijk ook vanuit de regio nog extra geld nodig is. Dat is ook iets waar u natuurlijk een belangrijke rol in heeft. Ik zie een interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Ik ook. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Even dat ik goed snap. De MIRT-verkenning gaat alleen maar over de noord-zuidverbinding van Nieuwegein naar Utrecht, toch? En het MIRT-onderzoek gaat eventueel over het doortrekken naar Rijnenburg. Klopt dat?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: MIRT-verkenning is natuurlijk concreter. Dat gaat over ook het ontlasten van Utrecht Centraal, het ontsluiten van nieuwe woningbouwgebieden, het beter bereikbaar maken van het Utrecht Science Park. Er zitten een aantal verschillende doelen in. En onderdeel daarvan, het belangrijkste, grootste onderdeel daarvan is de Merwedelijn. En het MIRT-onderzoek kijkt naar, wat is er nodig om de grootschalige woningbouwlocatie Rijnenburg-Groot Merwede op termijn te kunnen ontwikkelen? En dat is breder. Dat gaat ook over het doortrekken van de Merwedelijn naar Rijnenburg. Maar bijvoorbeeld ook over, wat is er nodig op het gebied van automobilitéit? Wat is er nodig op het gebied van fietsverbindingen? Dat soort zaken. Het is inderdaad breder.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, zelfde onderwerp.

De heer Adriani: Maar dat betekent dat als we zaken gaan doen over de MIRT-verkenning, dan gaat dat over Groot Merwede en het Utrecht Science Park en het ontlasten van CS, maar nog niet over de ontsluiting van Rijnenburg?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Op het moment dat je de Merwedelijn gaat aanleggen, dan krijg je natuurlijk wel degelijk door, is dit de juiste opstap naar Rijnenburg? Dat is daar wel degelijk een onderdeel van. De sleutel tot versnelling is snel zicht hebben op die Merwedelijn. En dat is ook de reden dat wij als regionale partners de afgelopen weken zo actief zijn. Er is een nieuw kabinet, met nieuwe budgetten. U heeft het kunnen lezen in de Volkskrant, u heeft het kunnen lezen in de Telegraaf onlangs, dat de lobby om die stappen te kunnen zetten op dit moment wel op volle toeren draait. En ik zou u willen oproepen om ook uw partijlijnen te benutten om dat te ondersteunen. Want als u vraagt, wat is de sleutel tot versnelling, dan is het dat. Dan kom ik nog bij een aantal iets specifiekere vragen van een aantal fracties. Daar zal ik ook het onderwerp energielandschap bij meenemen. Flexwoningen, zou dat sneller kunnen? Toch het antwoord ook van vorige keer, als je weet waar je flexwoningen wil neerzetten, dan moet je wel enig perspectief hebben hoe je het gebied op termijn gaat inrichten. Daar wordt op dit moment hard aan gestudeerd, ook met die Uitgangspuntennotitie. Dat is echt ook wel wat de gemeente heeft aangegeven nodig te hebben om tot plannen voor flexwoningen te kunnen komen. Dat hebben wij denk ik te respecteren. Autoluwheid, hoe hangt dat samen met de provinciale blik? Een aantal partijen zeiden terecht, hier is gewoon geen hoogwaardig ov. Dat is wel keihard nodig. En ik kan u zeggen, een heel aantal ministeries zijn heel erg enthousiast over deze woningbouwontwikkeling, maar het ministerie van I&W vindt het buitengewoon spannend. Die zegt, als je zo dicht bij die draaischijf heel veel woningen gaat bijbouwen, straks loopt die hele ring de hele dag vast. Dat willen we niet hebben. Het piept en kraakt nu al. Het autoluw ontwikkelen is uiteindelijk, als je hier echt grote aantallen neer wil zetten, wel de beste manier om ook die ring draaiend te houden. Uiteindelijk heeft dat wel alles met elkaar te maken. Kan er dan niemand met een auto in Rijnenburg komen? Dat denk ik niet. Maar als je in Rijnenburg woont, dan wordt het aantrekkelijk gemaakt, zoals de heer Hossain ook zegt, om als eerste de fiets en het ov te pakken. En dat is uiteindelijk ook noodzakelijk om dit mogelijk te maken.

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: En stel dat de gemeente zegt, je kan gewoon niet in Rijnenburg komen met de auto? Want zoals u het schetst, klinkt heel redelijk. Of zoals, sorry, de gedeputeerde schets, klinkt heel redelijk, mevrouw de voorzitter. Maar stel dat de stad zegt van, er mag geen auto in, is dat dan conform hoe wij aankijken tegen mobiliteit en ook conform onze Omgevingsvisie?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, volgens mij, wij staan voor die mobiliteitstransitie. Volgens mij heeft de heer Hossain dat net denk ik ook geschetst. Ik denk, uiteindelijk zal er natuurlijk altijd ook bevoorrading in zo'n wijk nodig zijn. Er wordt natuurlijk ook gedacht aan mobiliteitshubs. We hebben onlangs, heb ik in de vorige commissie aangegeven, ook op initiatief van de gemeente Utrecht bezoek gebracht aan bijvoorbeeld Malmö en Kopenhagen. Je ziet wel dat daar met hubs er gewoon heel... En eigenlijk weinig auto op straatniveau, dat dat uitstekend kan functioneren. En hele mooie levendige wijken kan opleveren. Is daar dan geen auto in zo'n wijk? Er zijn wel auto's, maar niet overal. En dit is ook echt wel uitwerking waarvan ik denk, dat is echt ook wel primair aan de gemeente Utrecht. Laten wij niet op straatniveau straks daar een rol gaan pakken. Dat past ons niet. In die zin, denk ik, sluit ik aan bij de heer Van den Dikkenberg, laten we ook op deze locatie niet in één

keer ons een hele andere rol aanmeten. Maar dat dat ook uiteindelijk afwegingen vraagt van, op welke schaal ga je die hubs realiseren? En dat zijn natuurlijk dingen die ook de gemeente allemaal nog moet uitwerken.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren, u had een interruptie?

Mevrouw Van de Vooren: Ja. De gedeputeerde noemde dat er geld gereserveerd is voor de lijn. Maar zijn we dan financieel klaar voor zo'n mobiliteitstransitie? En hij noemde over die regionale alliantie met het Rijk ook. Heeft het Rijk nu geld gereserveerd, of hoe staat dat?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voor de MIRT-verkenningen is bij elkaar ongeveer 1,2 miljard euro op dit moment gereserveerd, waarvan, even uit mijn hoofd, ik geloof 415 miljoen vanuit de regio en 200 miljoen van onszelf, 200 miljoen van de gemeente Utrecht en 15 miljoen van de gemeente Nieuwegein. De rest is door het Rijk gereserveerd. En het ziet ernaar uit dat dat onvoldoende is. Op dit moment zijn we ook aan het kijken, hoe kunnen we tot extra middelen komen? Waarbij natuurlijk onze polsstok ook maar een bepaalde lengte heeft. Daar kijken we nadrukkelijk ook naar het Rijk, waarbij de kans groot is dat wijzelf ook iets extra's ergens een keer in de mand zullen moeten doen om dit te laten vliegen. Uiteraard komen daar bij u op terug, want dat raakt uiteindelijk aan uw budgetrecht.

De voorzitter: Budgetrecht en ook heel veel mobiliteit, die in een andere commissie zit. Mevrouw Hoek.

Mevrouw Hoek: Dank u, voorzitter. Aansluitend op het betoog van de gedeputeerde. Die woningen worden ook verkocht. En misschien niet aan de particulieren, dan is het wel aan de woningbouwcorporaties. En dat brengt ook weer geld op. Wordt dat ook meegenomen in het totale financiële plaatje?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dat is een Grex, een grondexploitatie. Dat neemt de gemeente daarin mee.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Dat budget van 1,2 miljard. Waarschijnlijk ben ik niet het enige Statenlid die denkt, maar de budgetten vanuit Den Haag zijn altijd ongeveer de helft van wat het uiteindelijk gaat kosten. Van wanneer is die 1,2 miljard? En is er een risico of is er een extra budget beschikbaar als de kosten toch hoger uitvallen?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Ten eerste, dit bedrag is nog niet voldoende om het project te kunnen realiseren. Daarom kijken we ook nadrukkelijk naar de extra middelen die het nieuwe kabinet heeft gereserveerd, 2,5 miljard. Ook voor ons 15 woningbouwlocaties. We hopen dat daar ook een deel naar deze ontwikkeling gaat. Zou denk ik wel passen bij de grootste woningbouwlocatie van Nederland. En risico's, want daar heeft mevrouw Ghijsels het denk ik over in de verdere uitvoering, daar moeten nadrukkelijk nog afspraken over worden gemaakt. En dat is zeker een onderwerp waar we echt ook goed naar kijken.

De voorzitter: Mijnheer Adriani, interruptie.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Ik denk dat mevrouw Hoek wel een terecht punt heeft. Ik herinner me een jaar of drie, vier geleden heeft dat consortium een soort van eigen initiatief genomen om te zeggen, zo kunnen wij dit gebiedsontwikkeling aanvliegen als ze daar vandaag mee kunnen beginnen. Daar hebben ze toen ook een propositie in gezet, volgens mij, die kon bijdragen aan de ontsluiting. Ik denk dat de vraag wel terecht is, of u of de gemeente Utrecht ook met dat consortium in gesprek is en de vraag, in hoeverre zij dat gat kunnen dekken wat er nog in die ov-ontsluiting zit?

De voorzitter: Een moment met de beantwoording, want mevrouw Ghijsels had ook nog een aanvullende vraag.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik ben toch wel benieuwd naar de laatste begroting van die Merwedelijn, wat voor bedrag? Want ik hoor 1,2 is niet voldoende. Ik hoor 2,5. Maar wat is de laatste begroting van de kosten?

De heer Van Essen: We zijn bezig met een propositie, ook in het kader van die 2,5 miljard. Daar wordt u ook binnenkort over geïnformeerd. Want u refereerde volgens mij ook aan een informatiesessie, voorzitter. Ik denk dat het daarover ging.

De voorzitter: In februari.

De heer Van Essen: En u zult ook nog een Statenbrief krijgen over het BO MIRT, zowel voor- als achteraf. 7 november is het BO MIRT. En die brief na afloop, daar zal ook die propositie bij zitten. Daar zal u dan verder meegenomen worden. Grondeigenaren, zeker. Ik denk om het rond gerekend te krijgen, is dat zeker ook een partij waarnaar gekeken wordt. Met name natuurlijk voor het doortrekken richting Rijnenburg. Dat zijn zeker ook opties die op tafel liggen, waar gesprekken over plaats gaan vinden.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, u heeft nog een interruptie van de heer Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, dank. De gesprekken gaan nu met name om de investeringskosten en de aanlegkosten. Hoe krijgt de exploitatiefase een plaats in de MIRT-verkenning en de scenario's die plaats kunnen vinden?

De voorzitter: Een moment alstublieft. Het is vijf voor half elf. En om half elf zouden we stoppen. Maar volgens mij zijn er nog heel veel vragen en willen we heel graag dat de gedeputeerde zijn verhaal afmaakt. Met uw toestemming gaan we verder met de vergadering. Ik probeer wel dan om elf uur af te sluiten. En daar heb ik u allemaal voor nodig. Helemaal goed. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Beheer- en exploitatiekosten, dat is natuurlijk voor ons als concessieverlener een buitengewoon belangrijk onderwerp. Daar kijken we heel kritisch naar. Er wordt ook in beeld gebracht, wat zijn verschillende varianten? Wat doen die met de exploitatiekosten? Exploitatiekosten gaan sowieso stijgen van ov, omdat onze provincie gewoon heel erg groeit in inwoneraantal en daardoor meer ov vraagt. En wij zoeken wel naar varianten, waarbij die stijging eerder gedempt wordt dan nog verder gaat stijgen. En die mogelijkheden zijn er ook. Dat als je de Merwedelijn goed aanlegt, leidt dat tot een kleinere stijging van exploitatielasten dan het zou zijn als het autonoom het geval zou zijn zonder Merwedelijn. Maar dat vraagt wel het goede type investering. Dat is ook de manier waarop wij kijken naar varianten. Zijn het varianten die ook exploiteerbaar zijn, om het zo te zeggen?

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels.

Mevrouw Ghijsels-Kerkhoff: Ik heb toch ook nog een soort van interruptie op de heer Adriani en mevrouw Hoek. De keuze is gemaakt heel duidelijk in de provincie om te zorgen voor een zo groot mogelijk aantal betaalbare woningen. Dat impliceert tegelijkertijd natuurlijk dat er in de Grex en alle bovenstedelijke kosten minder ruimte is, omdat die financiële extra's in dit geval naar betaalbaar wonen gaan. En die pot is natuurlijk ook niet oneindig. Dat is een keuze geweest waardoor je denk ik niet zo heel veel meer extra's voor bovenstedelijke voorzieningen kan halen. En ik heb ooit een motie ingediend, volgens mij hebben we dat gehaald, rekenen en vastgoed, is toevallig mijn vak. Dat helpt wel dan om dat een keer inzichtelijk te maken. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Ghijsels, dit voelt meer iets voor de tweede termijn, waarin we fijn met elkaar in debat kunnen. Maar dank u wel voor uw bijdrage. We gaan verder met de beantwoording van de gedeputeerde. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dank, voorzitter. Er was nog een vraag van GroenLinks en ook een aantal andere fracties over dat water en bodem sturend. Dat is natuurlijk heel belangrijk in deze polder. Dat noordelijke gedeelte is bestemd als energielandschap door de gemeente. En dat is vanuit water en bodem sturend eigenlijk heel verstandig, want dat is het diepste gedeelte van de polder. En dat is ook het gedeelte van het waterschap waarvan het waterschap zegt, als je in deze polder gaat bouwen, dan vraagt dat sowieso echt wel aanpassingen, maar doe het dan niet in dat gebied. Dat sluit goed op elkaar aan. Ik denk, van die optiek is de locatie van het energielandschap goed gekozen. Is nou water en bodem sturend overboord? Zeker niet. Het blijft natuurlijk superbelangrijk, als je hier gaat bouwen, dat dat gewoon op een verantwoorde manier gebeurt. Dat zullen wij zeker ook... En het waterschap is daar gelukkig ook bij betrokken. Dan was nog de vraag over de afspraken. Heb ik denk ik gezegd. MIRT '25 wordt nu op gemikt, waarbij we deze MIRT wel een tussenresultaat hebben van zowel de verkenning tussenbericht als ook van het MIRT-onderzoek een eerste fase, die wordt afgerond, waar een soort eerste conclusies uitkomen en ook een aantal onderzoeksvragen voor de volgende fase op tafel liggen. SGP, eigenlijk meer een bredere vraag. Onbalans ov-middelen autobelastingen. Dat is iets waar we met name in onze provincie wel extra mee te maken hebben, omdat wij de enige provincie zijn die concessiehouder zijn van bijvoorbeeld een tramsysteem. En als de discussies nu plaatsvinden, ook in IPO-verband, over herverdeling provinciefonds, dan is dit ook een onderwerp wat collega Bakker daar nadrukkelijk op tafel legt. Waarvan we ook al tegen elkaar gezegd hebben, wij zitten hier wel in een uitzonderingspositie. En dat moet ook wel recht gedaan worden. Voor mij een heel terecht punt wat u daar aanstipt. Wat de heer Van den Dikkenberg aanstipt. Even kijken. Volgens mij heb ik daar allemaal antwoord op gegeven. Goede dwarsverbindingen met de buurgemeenten? Zeker. Daar heb ik, denk ik, ook wat over gezegd. Punt van het CDA. Een eigen provinciale agenda, ik zou het zelf... Het traject van de U Ned samenwerking is gewoon het primaire spoor, denk ik, waarin wij te opereren hebben. Ik denk, die gebiedsalliantie is een heel belangrijke tafel om gewoon ook regionaal, even zonder het Rijk, ook met de omliggende gemeenten, met de gemeente Utrecht afspraken te kunnen maken. Wat ik me voor zou kunnen stellen, en daar wordt ook wel al over gesproken, dat er misschien wel een zeker moment zou kunnen zijn dat je met het Rijk en de gemeente Utrecht, Nieuwegein denk ik ook en ons als provincie, misschien ook het waterschap, een soort intentieovereenkomst sluit. Waar je zegt, we hebben een bepaalde stip de horizon en daar maken we afspraken over. Ook om het Rijk te committeren aan heel veel andere bijdragen. Want het is niet zo dat het Rijk als de Merwedelijn er ligt klaar is. Als je kijkt naar Leidsche Rijn, daar heeft het Rijk ook vele miljarden ingestopt om dat mogelijk te maken. Ook allerlei andere gebied. Dat zal hier ook nodig zijn. Ik denk dat een intentieovereenkomst in die zin best een interessant model is. En daar wordt ook wel over gesproken om te kijken of dat kan. De grootste woningbouwlocatie, dat is het zeker, zeg ik tegen de heer Schaddelee. Dan hoeft je niet Zeist en Bunnik er allemaal bij te pakken. We kijken echt inderdaad de Merwedekanaalzone,

A12-zone, Nieuwegein City en Rijnenburg. Dat gebied bij elkaar gaat om 60.000, 70.000 woningen. En dat is wel echt een samenhangend gebied. Het gaat ook echt wel... Volgens mij moeten we ons ook niet kleiner maken dan nodig. We zijn soms best wel bescheiden in deze regio. We zijn een magneet. We hebben grootse plannen. We hebben grootse ideeën. En daar hebben we het Rijk en anderen keihard bij nodig. En ik vind het frame of gewoon ook de uitnodiging, de propositie, wij gaan hier de grootste woningbouwlocatie van Nederland realiseren, maar daar hebben we u als Rijk keihard bij nodig... Volgens mij moeten we dat met elkaar uitdragen. En dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Ghijssels, interruptie.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik had gevraagd over de RES en wat voor impact het heeft bij de bijdrage van de RES vanuit de gemeente Utrecht?

De heer Van Essen: Voorzitter, ik ben energie helemaal vergeten. Hoe kan dat? Daar gaat iets mis. Dank voor de reminder, mevrouw Ghijssels. Het energielandschap is natuurlijk gewoon een bestemmingsplan wat is vastgesteld door de gemeente. Daar hebben wij ook die bevoegdheid ook toegekend aan de gemeente, want primair waren wij natuurlijk als provincie hier bevoegd gezag. Dat past ook in de provinciale ambities. Het is niet zo dat deze woningbouwambitie dat nu in de waagschaal stelt. Er is natuurlijk op termijn in het noordelijke gebied wellicht nog meer mogelijk. Ook meer naar het westen toe, richting Woerden is dat ook landschappelijk natuurlijk best een logische corridor. Gemeente Utrecht kijkt ook wel naar andere locaties. Lage Weide is natuurlijk een locatie die eerder in beeld is. Die ook bij ons als meest kansrijke locatie staat genoemd. Daar zijn ook de gesprekken... Die vinden erover plaats. En uiteindelijk moet een gemeente ook tot een akkoord komen met grondeigenaren. Dat is nu voor deze vier windmolens gelukt. Maar ik ben ervan overtuigd... De gemeente Utrecht heeft ook in haar eigen beleid staan dat ze alle kansen voor windenergie in haar provincie wil benutten. Dat is een hele sterke ambitie. En dat ondersteunen wij. En dat past denk ik ook bij de bijdrage die de gemeente wil doen en die we nodig hebben in de RES. Dat was ook de vraag vanuit GroenLinks, permanent energielandschap. Het bestemmingsplan is nu vastgesteld. Straks in onze Omgevingsvisie kunnen wij natuurlijk ook dat langetermijnperspectief met elkaar opnemen van, dit is wat wij zien als toekomst voor Rijnenburg. Grootschalige ontwikkeling, hoogwaardige ov-ontsluiting, water en bodem sturend als belangrijk principe. En het noordelijk gedeelte als energielandschap en ook als een groene corridor, want dat kan heel goed samengaan.

De voorzitter: Gedeputeerde, wilt u uw antwoorden iets korter maken, want anders wordt het nog later. En even een opmerking naar de commissieleden. Na afloop van de bijdrage van mijnheer Van Essen zag ik denk ik zes vingers omhoog gaan. Dat voelt voor mij als voorzitter als een soort tweede termijn, waar we nog een keer terugkomen op de vragen die eigenlijk... In uw geval begreep ik het, de vraag was niet beantwoord. Maar probeer echt dan in de beantwoording even dat debatje af te maken, want anders hebben we een voor tweede termijn na afloop van de beantwoording van de gedeputeerde. Ik zag heel veel vingers, maar in ieder geval mevrouw Ghijssels en mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Ik herinner me van toen we begonnen met deze nieuwe werkwijze dat als je iets niet beantwoord hebt gekregen, dat je dat dan met een interruptie moet doen, omdat je in de tweede termijn niks meer aan het college mag vragen. En ik had nog een vraag gesteld over gezond stedelijk leven in de A12-zone, als er een best wel stevige mobiliteitscorridor daar ten zuiden van de A12 komt liggen, dwars door de Galecopperzoom heen. Het strekken van de Merwedelijn richting Rijnenburg lijkt daarop te duiden. En daar hangt ook altijd nog die regionale ontsluitingsweg in de lucht. Kan het college iets zeggen over hoe ze

aankijkt tegen gezond stedelijk leven wijkontwikkelingen in de A12-zone, als we op deze manier richting Rijnenburg gaan?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: De A12-zone zit al een beetje in de naam, die ligt vlak bij de A12. Dat is een hele drukke snelweg. Dat gezondheid, gezonde leefomgeving daar een issue is, zeker bijvoorbeeld in relatie tot geluid, dat is evident. In het MIRT-onderzoek wordt ook nadrukkelijk gekeken van, wat zijn manieren om daar tot een gezonde leefomgeving te kunnen komen? A12-zone zijn natuurlijk meerdere deelgebieden. Voor het ene deelgebied is het makkelijker dan het andere gebied. Maar er wordt zeker naar gekeken. En dat staat natuurlijk best wel enigszins op gespannen voet met nieuwe ontsluitingswegen. Dat is natuurlijk wel degelijk een heel spannend onderwerp. Het vraagstuk, hoe ga je uiteindelijk die ring draaiend houden, terwijl je tegelijk ook heel veel woningen hier in de regio gaat plannen, dat is zeker een spannende. Tegelijk zijn wij ervan overtuigd en de gemeente ook, dat het wel een ideale locatie is, Groot Merwede-Rijnenburg, om te bouwen, omdat het zo dicht is bij de gemeente Utrecht, bij het centrum en ook bij bijvoorbeeld een Science Park, waar ongelooflijk veel werkgelegenheid is en wat nog enorm hard aan het groeien is. Het is een heel herkenbaar onderwerp. En allerlei nieuwe wegen dwars door het gebied, dat staat wel daarmee op gespannen voet. Dat onderken ik zeker.

De voorzitter: Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. Allereerst een punt wat niet beantwoord was. Ik refereerde aan natuurinclusief als uitgangspunt voor alle ruimtelijke ontwikkelingen, zoals dat in het coalitieakkoord staat. Ik zou dat ook graag terugzien in alles wat gaat over Rijnenburg. En het tweede, ik had gevraagd naar een memo over de rol en de inzet van de provincie Utrecht. Wij doen dit in ons leven ooit één keer. Misschien is het voor de gedeputeerde helder, maar voor ons als Statenleden, we horen over rollen, over samenwerking met de gemeente, over de borging van maatschappelijke belangen, over de rol naar het Rijk en een lobby, over de onderzoeken in de MIRT en de opgave voor de mobiliteit. Het zijn zo verschrikkelijk veel rollen. Ik zou dat heel graag voor die komende periode gewoon scherp hebben, waar letten wij wel op? En dan kunnen we dit soort gesprekken, zoals vandaag, eigenlijk ook wat makkelijker inrichten.

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Voorzitter, ik snap de behoefte. Ik kan daar wel over toezeggen, in deze memo stond natuurlijk op hoofdlijnen al onze rol. Maar als u zegt, ik heb daar graag wat meer duiding bij nodig, als de Staten er wat meer duiding nodig hebben, omdat het toch ook om zo'n grootschalige ontwikkeling gaat, dan wil ik daar best in faciliteren. Dan kunnen we daar wat over op papier zetten. Andere vraag, zal ik die ook meteen doen, over natuurinclusief? Het is natuurlijk programmatisch vertrekpunt van de gemeente.

De voorzitter: Mevrouw De Widt, u heeft een interruptie. En ik zie dat die moet nu gesteld. Ik zie het aan u. gaat uw gang.

Mevrouw De Widt: Want ik wilde namelijk vragen of in dat document wat we dan krijgen ook meegenomen kan worden hoe die gebiedsalliantie er precies uitziet en hoe de democratische sturing op die gebiedsalliantie eruitziet? Dat vind ik namelijk heel erg belangrijk.

De voorzitter: Een mooie aanvulling. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dat zullen we daarin opnemen. Maar het is natuurlijk gewoon een bestuurlijk overleg. Het is niet zo dat daar allerlei besluiten genomen worden uiteindelijk. Maar dan kom ik bij natuurinclusief. Wat ik het mooie vind, wat wij het mooie vinden van dat programmatische vertrekpunt is dat daar de groenblauwe structuren echt als een onderlegger zijn gekomen. Dat is niet iets wat achteraf in bijlage 17 ook nog een keer iets over gezegd wordt. Dat is echt als een startpunt, heel nadrukkelijk ook ligt dat op tafel. Zit daar al een hele analyse op biodiversiteit en groene structuur in? Nee, dat is natuurlijk wel een stuk uitwerking. Maar aan de start is dit denk ik wel een... Het onderwerp ligt daarmee wel op tafel. Uiteindelijk gaat het er natuurlijk ook om, hoe ga je gebouwen vormgeven? Hoe ga je binnen zo'n wijk... Dat zijn denk ik onderwerpen waarvan ik wel zie in andere ontwikkelingen dat de gemeente Utrecht daar echt aandacht voor heeft. Maar het is denk ik een terecht punt, wat bij een verdere uitwerking ook echt op tafel moet blijven. Het zijn wel voor een deel ook dingen natuurlijk die bij een gebiedsuitwerking van de gemeente horen. We moeten denk ik oppassen om ook hierin te veel op de stoel van de gemeente te gaan zitten. Onze keuzes samen voor een groot deel betreft, is ook de keuzes die echt bij de gemeente horen.

De voorzitter: Beste mensen, we hebben nu nog twintig minuten. Mijnheer Van Muilekom moet ook nog een deel van zijn beantwoording opnemen, als hij dat heeft. Heeft u dat?

De heer Van Muilekom: Ik heb niks toe te voegen op mijn collega.

De voorzitter: Dat scheelt weer tijd. Dank u wel. Dan halen we het waarschijnlijk nog wel. Mijnheer Berlijn.

De heer Berlijn: Dank u wel, voorzitter. Dan wil ik toch over dat natuurinclusief wel even iets gezegd hebben. We hebben het over 25.000 woningen op een gebiedje van 500 hectare. Hoe kan je dan van natuurinclusief spreken? Ik snap dat we een parkje aanleggen, maar dat is toch niet echt denk ik de natuur die de heer Travaille bedoelt.

De voorzitter: Mijnheer Berlijn, dit vind ik echt een punt voor de tweede termijn, waar u met mijnheer Travaille een leuke debat over kunt voeren dadelijk. Zijn er echt nog zaken die vergeten zijn in de beantwoording van de gedeputeerde? Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Nog over die vaststelling van de Uitgangspuntennotitie door de gemeenteraad Utrecht in 2026. Is dat iets wat sneller had gekund? Of is dat iets waar u druk op uit kunt oefenen? En ik had nog de betaalbaarheid van woningen. Ziet u daar nog lucht in, als er wat minder provinciale en gemeentelijke koppen op alles zou zitten?

De voorzitter: Zeer technische vragen. Ik laat het aan de gedeputeerde of hij daar een antwoord op geeft.

De heer Van Essen: Misschien op die 2026. Ik vind het niet zo traag, als ik heel eerlijk ben, omdat het gaat, net wat we al zeiden, om een ontwikkeling ter grote van heel Houten. We lopen nu samen met de gemeente en het Rijk een gebiedsonderzoek. Daar zijn we ook twee jaar mee bezig. Er zijn heel veel vragen om te beantwoorden. Het is een groen laken wat daar ligt. Maar iets waar niet zomaar één, twee, drie een antwoord op is. Ik vind het een begrijpelijke tendens, of planning moet ik zeggen. En wij kijken wel degelijk ook in het MIRT-onderzoek van, waar zijn mogelijkheden om dingen te versnellen? Maar qua Uitgangspuntennotitie, ik vind het niet traag.

De voorzitter: Mijnheer Daniels.

De heer Daniels: Ik hoor ook wel een beetje aan de ene kant van, eigenlijk alles is al onderzocht en uitgezocht. En aan de andere kant dan weer dit wat er tegenover staat. Dat is een beetje tegenstrijdig.

De heer Van Essen: Ik denk, wat gaan we daar echt doen op welke manier? Daar is heel veel nog niet onderzocht. Daar staan we echt aan het begin met elkaar.

De voorzitter: Ik sta nu alleen nog maar vragen toe, want ik moet toch echt op de klok gaan letten, van vergeten vragen. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Het is geen vergeten vraag, maar wel denk ik een relevante vraag vanuit de beantwoording. Heel kort.

De voorzitter: Mijnheer Draisma, heeft u een vraag gesteld eigenlijk in de eerste termijn aan de gedeputeerde?

De heer Draisma: Ik heb wel vragen gesteld. En die zijn ook goed beantwoord. Maar toch wel één naar aanleiding van de discussie. Toch wel ook over de exploitatie van het geheel en het bouwen van die windmolens. Hadden wij niet als provincie iets gezegd van, dat ook een deel van die opbrengsten ten goede moeten komen aan dat gebied? En is daar misschien ook nog een rol voor de provincie in weggelegd om te stimuleren dat misschien de inwoners van Rijnenburg in de toekomst kunnen profiteren van mogelijke inkomsten daarvan?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Dan heeft u het over een windpark. Het is natuurlijk, door een coöperatie wordt het ontwikkeld. Dat past erg bij onze uitgangspunten. Nou is de verwachting wel dat die windmolens er natuurlijk een vrij korte termijn staan. Het is lastig om dan woningeigenaren of bewoners die er nu nog niet wonen eigenaar te laten zijn. Op termijn, maar dan heb je het misschien over opvolgingen van het huidige energielandschap, zou dat... Maar dan zijn we denk ik dertig jaar verder. Dat is misschien iets voor op die termijn eens over na te denken of daar nog iets extra's mogelijk is.

De heer Draisma: Maar u zou ze misschien collectief binnen...

De voorzitter: Mijnheer Draisma, ik had u niet het woord gegeven. En het was echt buiten uw vragen rijtje om. Ik geef u niet meer het woord. Excuus. Misschien kunt u deze bijvoegen in het debat dadelijk. Mevrouw Hoek, heeft u nog een vraag die niet beantwoord is?

Mevrouw Hoek: De vraag die ik ga stellen, die stel ik omdat ik daar nog geen antwoord op heb gehad, gezien en gekregen en heb gehoord. De gedeputeerde zei zojuist, we hebben een groen laken en we weten nog niet precies hoe en wat en zo. We hebben in het hele land voorbeelden genoeg waar ditzelfde soort concepten zijn ontwikkeld. Zelfs Flevoland is... Ik bedoel, dat is dan geen groen laken geweest. Maar ik bedoel, Rijkswaterstaat, DHV Ingenieursbureau...

De voorzitter: Mevrouw Hoek, wat is uw vraag?

Mevrouw Hoek: Mijn vraag is, waarom schetst u een situatie, mijnheer Van Essen, alsof het helemaal nieuw is wat we willen gaan doen? Het is helemaal niet nieuw. Het is in het hele land al gebeurd. Waarom gebruiken wij niet de expertise die er al is?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Heel kort. De expertise wordt wel degelijk gebruikt. Sterker nog, er wordt ook over de grenzen gekeken. Vandaar zo'n studiereis. Wat we hier gaan doen, is wel echt uniek in Nederland. Vlak bij de grootste verkeersaders van het hele land, waar het hele land van afhankelijk is, de grootste woningbouwlocatie van Nederland realiseren is echt uniek.

De voorzitter: Dat is een mooie laatste zin. Dit is het einde van de eerste termijn. Dan wil ik overgaan naar de tweede termijn, waarin u onderling in debat kunt over de onderwerpen die net besproken zijn en mogelijk over de antwoorden. Ik hoorde al wat aanzetjes, zowel van mijnheer Berlijn als mijnheer Draisma, die nog iets wilden bijdragen en een reactie van de groep daarop wilden hebben. Wie van u kan ik daarvoor het woord geven? Mevrouw De Widt zie ik als eerste.

Mevrouw De Widt: Ik ga niet een hele ronde over doen. Ik constateer dat er best wel veel verwarring was over wat hier gebeurt en wat onze rol is. Fijn dat we er vandaag over gesproken hebben. Echt heel fijn. Voor mij is het een heel stuk duidelijker waar we staan. En wat wij als provincie kunnen doen. Ik vind dat we vooral niet op de stoel van de gemeente moet gaan zitten. Ik ben blij met de aankondiging van stukken die nog naar ons toekomen. Daar kunnen we elke keer weer met agenderingen op inhaken. Laten we er vooral bovenop blijven zitten en dat werkbezoek in februari benutten. Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren.

Mevrouw Van de Vooren: Ik vind dat ook naar aanleiding van de beantwoording van de gedeputeerde vooral. Want de discussie in de eerste termijn aanhorende, kan ik me toch niet aan de indruk onttrekken dat we vooral zelf als Staten drempels opwerpen. Want de provincie weet wel wat er gebouwd moet worden en we allemaal een eigen oprit voor de deur willen. En sporten moeten we allemaal in Rotterdam, met de aanstaande btw-verhoging. Maar als we dit iedere maand gaan agenderen en over onze rol gaan babbelen, dan heeft de gemeente straks wel hun huiswerk gedaan en de plannen klaar. Dan is het nog maar de vraag of de provincie ook klaar is. En dat was juist wat ons betreft reden voor agendering. GroenLinks wil ook versnellen, maar wel met gebiedsontwikkeling. Niet een steentje eruit pikken en andere pushen wat ze moeten. Ons huiswerk moet klaar zijn. En dan moeten we concreet worden, want de mobiliteitsopgave gaan we niet oplossen zonder hulp van het Rijk. De andere fracties roepen we dan vooral op om met het Haagse te gaan lobbyen voor het doortrekken van de Merwedelijn. Bijzonder dat juist de PVV vertraagt op dit gebied. U zit in de coalitie. Pak uw rol. 1,2 miljard is er gereserveerd. Dat is onvoldoende. Wellicht is dit een mooie aanleiding voor een motie mobiliteitstransitie Rijnenburg bij de begroting.

De voorzitter: Mevrouw Van de Vooren, u heeft een interruptie van mijnheer Adriani. U wilt een bijdrage? U brengt mij echt op het verkeerde been, mijnheer Adriani, op deze manier. Vingertjes onder de tafel tot... Mevrouw Van de Vooren, nu ik toch uw aandacht heb, u heeft nog vijf seconden.

Mevrouw Van de Vooren: Ik was ook echt bijna klaar, maar nou tikt het weg natuurlijk.

De voorzitter: U kunt het.

Mevrouw Van de Vooren: Ik dacht, wellicht bij de begroting, juist ook om de BBB in diezelfde lobby te helpen richting het Rijk, om meer dan de helft bij te dragen. Tot slot, Rijnenburg wordt genoemd als de grootste

woningbouwontwikkeling. Wat GroenLinks betreft, gebiedsontwikkeling waar een permanent energielandschap, water en bodem sturend en een goede, groene ontsluiting onmisbaar zijn.

De voorzitter: En volgens mij wil mijnheer Adriani het woord.

De heer Adriani: Dank, voorzitter. Ik sluit me wel aan bij de woorden van mevrouw De Widt, dat het goed is dat we hierover gesproken hebben. Nou heb ik u, voorzitter, een aantal keer horen zeggen in de eerste termijn, dit gaat eigenlijk wel voor mobiliteit. Dat hoort eigenlijk in de commissie B&E thuis. En ik vind dat eigenlijk, toen ik er nog een beetje over nadacht, niet zo'n goed idee. Want het is zo'n wezenlijk onderdeel van deze hele gebiedsontwikkeling, dat ik eigenlijk de suggestie zou willen doen dat we het mobiliteitsdeel wat hoort bij de Merwedekanaalzone en Rijnenburg en de A12-zone gewoon ook in deze commissie bespreken.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Adriani. Ik moest ook zeggen dat het onder voorbehoud was, de excursie en de infosessie. Ik moet kijken. Dat is echt iets aan het presidium en aan de voorzitters. Maar ik zal uw oproep in ieder geval meenemen. Dank u wel. Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dank u wel, voorzitter. Ook aansluitend trouwens bij mijnheer Adriani zo meteen. Volgens de Staatscommissie Demografische Ontwikkeling is het scenario hoge groei het meest waarschijnlijk en gematigde groei het meest wenselijk voor sociale cohesie en brede welvaart behouden. Maar om dat in goede banen te leiden, dat vraagt om keuzes maken en doorpakken. En daarom vinden wij het zo belangrijk om echt werk te maken van Rijnenburg. En daar zitten veel randvoorwaarden aan, die allemaal langs zijn gekomen. Maar is ook een beetje ingewikkeld. Want mijnheer Adriani zei het al, die vallen eigenlijk allemaal in verschillende commissies. Water en bodem sturend is heel belangrijk voor waterveiligheid, kwaliteit van het drinkwater, biodiversiteit. Dat zit eigenlijk volgens mij in LVM. Mobiliteit, mevrouw De Widt en ik zijn onlangs nog op werkbezoek mee geweest met de gemeente langs het tracé van de Merwedelijn. Superbelangrijk om iedereen die auto te laten staan. Maar ook in het huidige voorliggende scenario totaal onbetaalbaar, in het meest wenselijke scenario. En die hoort in B&E. En een hoop van die geld en middelen issues gaan volgens mij nog steeds via BEC of misschien via de FAC. Mijn vraag ook aan de commissie is, hoe zorgen we dat we die discussie zuiver en op de juiste plek kunnen voeren? Want als we het hebben over gebieden of gebiedsgerichte aanpakken en dergelijke, komt dat dan allemaal hier samen? Hoe voorkomen we dat we die discussie dan dubbelop aan het doen zijn in twee commissies? Dat is een oprechte vraag. Ik ben ook nog nieuw in deze commissie. Reagerend op mevrouw Van de Vooren over het lobbyen voor extra geld. Ik geloof dat het duurste scenario voor die Rijnenburglijn die we willen, met alles ondergronds en een compacte knoop, 2,7 miljard of zo kost, was de grove schatting, geloof ik. Dat vraagt ook om realisme van wat we willen, want we kunnen wel alles willen, maar dat kunnen we niet betalen en we kunnen niet, denk ik, 1,5 van de 2,5 miljard vanuit het Rijk gaan claimen voor onszelf. En ook om zekerheid voor Rijnenburg. Want die Merwedelijn plannen die nu voorliggen, als we dan die 2,7 miljard zouden krijgen, dan is er nog steeds geen Merwedelijn die helemaal tot aan Rijnenburg loopt. Dan is er alleen eentje die dat mogelijk maakt.

De voorzitter: Mijnheer Hossain, u heeft een interruptie van mevrouw Van de Vooren. En u heeft nog 25 seconden.

Mevrouw Van de Vooren: Dit vind ik wel typisch, dat notabene de VVD dit voor de tweede keer agendeert, omdat ze willen versnellen. En op het moment dat wij zeggen, dan is dit en dit nodig om die versnelling te realiseren, dan zegt u, maar is dat allemaal wel realistisch? Gaat u lobbyen in Den Haag of niet? U zit in de regering.

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Het is niet zo zwart-wit, volgens mij, mevrouw de voorzitter, want absoluut willen we versnellen. Daarom lobbyen we hier ook al voor. Volgens mij hebben we ook al best wel wat mogelijk gemaakt achter de schermen. Maar wat dan ook belangrijk is, is dat er ook open wordt gestaan voor het feit dat het misschien niet helemaal tot voorbij de A12 ondergronds kan. Want wij willen ook een metro, maar dat prijskaartje daar houden wij het ook niet droog. Dan moeten we ook serieus kijken naar bijvoorbeeld op plus één zo'n Merwedelijk realiseren, als dat de manier is waarop het gaat. Realisme binnen de mogelijkheden die we hebben Net zoals we ook reëel zijn over bodem en water sturend, dat we niet 50.000 woningen waarschijnlijk weg krijgen, omdat we ook die waterkwaliteit willen bewaken. Wij willen zeker leveren, maar wij willen niet... Ik denk dat ik genoeg heb beantwoord. Ik ben altijd te lang van stof. Excuus, voorzitter.

De voorzitter: De beantwoording is wat lang. Gaat u verder met uw betoog?

De heer Hossain: Ik was ook tot mijn slot gekomen. Eens met dat de memo fijn is. En mevrouw De Widt dat het fijn is dat we ook voldoende gelegenheid houden om hier in de toekomst verder over te blijven praten in deze commissie, met de stukken die nog onze kant op komen. En ik ben heel benieuwd hoe de rest van de commissie ook aankijkt tegen hoe we die gesprekken over... Je zou bijna een soort commissie integraal willen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon. Natuurlijk.

Mevrouw Blekxtoon: Dank, voorzitter. Wel een vraag aan u, hoe u dat vanzelf ziet? U vraagt het nu aan de commissie. De heer Adriani zegt al hoe hij het voor zich ziet, maar hoe ziet u dat zelf voor zich?

De voorzitter: Mijnheer Hossain.

De heer Hossain: Dat vind ik een goede vraag. Maar ik wil ook niet treden in wat natuurlijk de standaard commissie allemaal qua nieuwe werkwijze heeft bedacht. Maar ik denk dat misschien ook een idee zou kunnen zijn, als we het hebben over Rijnenburg en over die MIRT-opgave, dat we misschien ook een keer een soort gezamenlijke vergadering met B&E moeten voeren. Dat we een agendapunt hebben, dat we zowel met die mobiliteit als met die RO en wonen bril ernaar kijken. Maar dat is gewoon een idee. Misschien zitten er haken en ogen aan.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Ik zie zelf ook wel de Omgevingsverordening, Omgevingsvisie. Daar komen ook allerlei onderwerpen samen. Op zich is het niet onlogisch om in deze commissie meerdere onderwerpen te bespreken die aan de andere commissies raken. Daar doen we dat ook. Ik ben ook benieuwd hoe andere partijen dat zien.

De voorzitter: Mevrouw Van den Dikkenberg.

De heer Van den Dikkenberg: Voorzitter, ik ondersteun het betoog van de heer Adriani en van de heer Hossain om hier gewoon integraal te spreken over het gebiedsdossier Rijnenburg. Laten we het dan ook agenderen als gebiedsdossier Rijnenburg, met alle onderliggende vraagstukken. Want het hangt allemaal met elkaar samen. En dat moet ergens een plek krijgen. En dat is volgens mij in deze commissie, waar we boven de markt

zweven, zou ik maar willen zeggen, de beste plek om dat te bespreken. Wat mij betreft neemt u dat mee naar het presidium.

De voorzitter: Ik zal dat meenemen naar het presidium. En wat een mooie naam. Mijnheer Draisma.

De heer Draisma: Ik kan ook wel aansluiten bij de heer Van den Dikkenberg en Adriani en de anderen. Maar ik vind het wel ook en, en verhaal. Wat mij betreft ook discussies over de RES-en in BEC, of mobiliteit ov. Het liefst wel een integraal gebiedsdossier, maar wel en, en. En in de fracties zijn we, denk ik, wijs genoeg om ook onderling daar wel over af te stemmen.

De voorzitter: Kan ik nog iemand het woord geven in de tweede termijn? Mijnheer Travaille.

De heer Travaille: Dank u. We zijn blij met de toezegging van de gedeputeerde, voor wat betreft een memo die gaat over de rollen, verantwoordelijkheden van de provincie. Ik zou daar ook wel graag een plekje willen reserveren voor, en wat wil de provincie hier zelf dan, als het gaat bijvoorbeeld om waterbodesturend? En ingaand op water en bodem sturend, als we kijken naar dit gebied en we kijken naar de adviezen die het waterschap hierover heeft gegeven, het waterschap heeft eigenlijk met zoveel woorden gezegd, ga hier niet bouwen. We moeten wel beseffen dat als wij water en bodem sturend serieus willen nemen, dat dat ook enorm veel consequenties gaat hebben voor dit gebied. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Ik heb een kleine, want dat kan, in een commissie, reactie van de heer Van Essen op wat u denkt dat er in de memo komt en wat hij denkt dat er in de memo komt.

De heer Van Essen: Voorzitter, misschien over de verwachtingen. Ik denk, wat onze rol is, dat lijkt me wel goed. Ik denk ook een paar woorden wijden aan wat er al in ons staand beleid over staat. Maar als u zegt, wat is onze visie op het gebied? Dat landt echt in de Omgevingsvisie. Dat vind ik niet passend om dat in een memo te zetten. Dat is volgens mij echt het gesprek wat u met elkaar moet voeren in het kader van de Omgevingsvisie.

De voorzitter: Zijn er nog andere die ik het woord kan geven? Mevrouw Ghijssels.

Mevrouw Ghijssels-Kerkhoff: Ik vond het een goed voorstel wat hier eerder werd gedaan voor het presidium. En dan hoor ik het CDA toch weer zeggen, en, en. En ik denk dat en, en weer te veel vergaderen is en te veel herhalen. Daar ben ik dan wat minder voorstander van.

De voorzitter: Mevrouw Blekxtoon.

Mevrouw Blekxtoon: Ik had het net denk ook al ongeveer zo gezegd. Maar wij sluiten ons hier helemaal bij aan. Neem dit alstublieft mee naar het presidium.

De voorzitter: Zeker. Mijnheer Schaddelee.

De heer Schaddelee: Dank, voorzitter. Wij sluiten ons aan bij het idee om inderdaad in deze commissie integraal de ontwikkelingen daar te bespreken. En het is misschien ook goed als we met elkaar kennis kunnen nemen, misschien ook wel met een kleine duiding vanuit het college, van de brief die gisteren door minister Harbers is gestuurd over water en bodem sturend, waarin hij volgens mij ook wel weer een beetje nuance geeft op de eerdere uitspraken van minister Keizer daarover.

De voorzitter: Zijn er nog andere Statenleden die ik het woord kan geven in de tweede termijn? Nee? Dan sluit ik hiermee de tweede termijn af. En ik heb nog wel een mededeling.

De heer Schaddelee: Sorry, voorzitter, ik had het net over minister Harbers, maar ik bedoel natuurlijk minister Madlener.

De voorzitter: Bij de voorzitter was het alleen maar, bekende naam, vandaar. Ik heb nog een mededeling voor u, want dat sluit eigenlijk heel mooi aan bij de laatste zin, niet helemaal onbedoeld. Er komt een informatiesessie in deze commissie over water en bodem sturend. En die is op 11 december. Alleen op 11 december is er ook de dag van Rijnenburg. En die wordt georganiseerd door het consortium van eigenaren. En dat is samen met de provincie en de gemeente. En het doel van die dag is het versterken van de samenwerking en invulling te geven aan het gebied en oplossingsrichtingen te bedenken met experts. Heel interessant. Alleen die twee vallen samen. Ik vraag u met klem, wellicht kunt u in de fractie een commissielid of een ander Statenlid bereid vinden om hier aan te sluiten. Laat het vooral even weten aan de voorzitter, dan weet ik wie ik het woord kan geven. En schuiven is helaas niet mogelijk op zo'n korte termijn. Maar dan bent u in ieder geval op de hoogte. Vergadering gesloten. Een hele prettige dag nog. Mijnheer Travaille, u heeft nog een vraag?

De heer Travaille: Water en bodem sturend is zo'n essentieel onderdeel van alles rond Rijnenburg. En om dat dan over twee maanden op precies dezelfde dag te gaan plannen, het lijkt me toch dat we daar iets voor kunnen vinden dat dat op een ander moment plaatsvindt.

De voorzitter: Maar dit is niet gepland door ons. Wij plannen wel wat er in de commissie plaatsvindt, maar wij plannen natuurlijk niet wat het consortium van eigenaren van Rijnenburg... Welke dag zij kiezen om dit te organiseren. Daar kunnen wij niet in schuiven, mijnheer Travaille. Het spijt me.

De heer Travaille: Dat is heel helder, dat wij maar gaan over alleen onze eigen agenda. Maar we zouden toch onze eigen agenda hierop kunnen aanpassen, wetende dat die 11 december ook een ander belangrijk evenement plaatsvindt?

De voorzitter: Ik kan u vertellen dat het presidium worstelt met de agenda. En zeker zo tegen het einde van het jaar. Het is heel lastig om gaatjes en plekjes te vinden om nog onderwerpen op de agenda te zetten die echt van groot belang zijn. Het enige wat ik u kan toezeggen, is dat ik het meeneem naar het presidium en het op tafel leg ter bespreking van, kunnen we daar nog iets mee. Maar dat ligt natuurlijk ook aan de ambtelijke voorbereiding en in overleg met mijnheer Van Essen. Mijnheer Adriani.

De heer Adriani: Voorzitter, steun wel voor het pleidooi van de heer Travaille. En volgens mij is water en bodem sturend en verdieping daarop een wezenlijk onderdeel van de Omgevingsvisie. Daar zijn we nog anderhalf jaar mee bezig. Dat hoeft niet per se voor het eind van het jaar, lijkt mij.

De voorzitter: Het is een SPS-sessie. En die hebben voorrang, want dat heeft u met elkaar bepaald. Maar nogmaals, ik neem hem mee terug en zal het voorleggen. En dan hoop ik dat er een andere uitkomst is voor u.

Sluiting

8. Sluiting

De voorzitter: Fijne dag nog.